

Jaarverslag 2014

Jaarverslag van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen voor 2014

Datum van goedkeuring	30 april 2015
Volgnummer	2015 000
Coördinator + e-mailadres	Jan Verheeke, jan.verheeke@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	NVT, NVT

Inhoud

JAARVERSLAG 2014	3
1 Beste Lezer,	3
2 Resultaten van de werking in 2014	4
2.1 Centrale taakstelling: advisering	4
2.1.1 Taakstelling en invulling hiervan.....	4
2.1.2 Klimaat- en energiebeleid.....	6
(a) Klimaatbeleid	6
(b) Energiebeleid	7
2.1.3 Duurzaam hulpbronnengebruik	8
2.1.4 Klassieke milieuthema's	10
2.1.5 Biodiversiteit en ecosysteemdiensten.....	13
(a) Biodiversiteit.....	13
(b) Ecosysteemdiensten	15
2.1.6 Regelgeving en bestuurskwaliteit.....	20
2.2 Oriënterende studies en evenementen	25
2.2.1 VLEVA-hoorzitting Grieks voorzitterschap – 7 februari.....	25
2.2.2 Oriëntatienota "economische functie van het bos" – 20 februari ...	25
2.2.3 VLEVA-hoorzitting Italiaans voorzitterschap – 2 juli	26
2.2.4 Oriëntatienota "stand van zaken klimaatbeleid" – 3 juli	26
2.2.5 Conferentie "luchtkwaliteitsbeleid" – 5 december.....	26
3 Organisatie en processen in 2014	28
3.1 Organisatie van de werking	28
3.2 De plenaire Minaraad in 2014 en het voorzitterschap	28
3.3 Het Dagelijks Bestuur in 2014	29
3.4 De werkcommissies in 2014	29
3.4.1 De "gewone" werkcommissies.....	29
3.4.2 Permanente werkcommissies in 2014.....	30
3.4.3 "Gewone" en permanente werkcommissies samengenomen.....	31
3.5 Externe werking en samenwerkingsrelaties	31
3.6 Financieel verslag	33
Colofon	34
Bijlage 1. De Minaraad als instelling	35
Bijlage 2. Lijst van de raadsleden in 2014	38
Bijlage 3. Lijst van overleg- en procesmomenten	39
Bijlage 4. Samenstelling secretariaat in 2014	41
Bijlage 5. Lijst van adviezen in 2014	42
Bijlage 6. Lijst van tabellen en grafieken	46
Tabellen	46
Grafieken	46

JAARVERSLAG 2014

1 Beste Lezer,

Het jaar 2014 stond voor de Minaraad in het teken van groei naar een meer strategische adviesraad in de ware zin van het woord: weliswaar een adviesraad die veelal advies geeft naar aanleiding concrete beleidskwesties, maar ook een raad die daarbij telkens één of meerdere strategische oriëntatiepunten in ogenschouw neemt. De Raad en het secretariaat bouwden dan ook actief hun werking uit in functie van de krachtlijnen die ze al enige tijd hanteren: (1) klimaat en energie, (2) duurzaam hulpbronnengebruik, (3) klassieke milieuthema's, (4) ecosysteemdiensten en biodiversiteit en (5) regelgeving en bestuurskwaliteit. Hierbij prospecteerde de Minaraad, zoals vanouds, actief het Europese beleidsniveau. Ik wil in het bijzonder Lieze Cloots, de voorzitter van 2014, bedanken. Zij verschaftte in belangrijke mate inspiratie en ruimte om deze ontwikkeling door te zetten.

De Minaraad behandelt milieu- en natuurthema's in de ruime zin. Het zijn thema's die iedereen aangaan. Vandaar dat de meest diverse partners in de Raad samenwerken en in overleg treden. Daarom werkt de Minaraad ook vaak samen met één of meerdere andere adviesraden, die zich immers ook over milieurelevante onderwerpen buigen. Als uitgangspunt voor samenwerking is dat niet altijd evident. Ik dank dan ook alle raadsleden, het secretariaat evenals de collega-adviesraden, die op een gedreven en gedegen wijze deze uitdaging trachten in te vullen.

Het regeerakkoord en de beleidsnota van 2014 stellen de notie 'omgeving' centraal. Naast de omgevingsvergunning en het omgevingsplan wordt ook een fusie van de betrokken departementen in het vooruitzicht gesteld. Aansluitend hierbij wordt ook de oprichting van een Omgevingsraad aangekondigd, het samengaan van de Minaraad en de SARO (de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed). Door dat alles zal de aloude wettelijke opdracht van de Minaraad, waarbij de noties 'milieu' en 'natuur' centraal staan, binnenkort enigszins verouderd zijn. De voorbereiding en invulling van dit proces vormen een nieuwe uitdaging voor de Minaraad en zijn raadspartners, die in de komende twee jaar haar beslag zal krijgen.

Ik hoop dat dit jaarverslag u een goed inzicht kan verschaffen in de projecten, processen en producten die de Minaraad in 2014 voortbracht en dat het inspiratie kan bieden voor een vruchtbare samenwerking in 2015.

Iris Penninckx, voorzitter strategische adviesraad Minaraad voor 2015

2 Resultaten van de werking in 2014

2.1 Centrale taakstelling: advisering

2.1.1 Taakstelling en invulling hiervan

De Minaraad heeft als opdracht om, vanuit het oogpunt van de doelstellingen en de beginselen van het milieubeleid, (1) advies uit te brengen aan de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement, (2) bij te dragen tot het vormen van een beleidsvisie, (3) de maatschappelijke ontwikkelingen te volgen en te interpreteren, (4) reflecties aan te leveren bij beleidsnota's.

Centraal in de *output* van de Minaraad staan de adviezen. Het gaat om door de plenaire raad gedragen, beargumenteerde standpunten, in de vorm van voor publicatie vatbare documenten, en dit met betrekking tot actuele beleidskwesties of beleidsvoornemens inzake milieu of natuur. In het werkjaar 2014 werden er aldus een 40-tal adviezen vastgesteld.

De inhoudelijke invulling van deze taakstelling werd in de afgelopen jaren – en ook in 2014 – bij plannings- en prioriteringsbeslissingen zo goed mogelijk gestructureerd aan de hand van vijf krachtlijnen: (1) klimaat en energie, (2) duurzaam hulpbronnengebruik, (3) klassieke milieuthema's, (4) ecosysteemdiensten en biodiversiteit en (5) regelgeving en bestuurskwaliteit.

Het werkjaar 2014 was het eerste werkjaar waarin de Minaraad er in slaagde om de focus zo goed mogelijk te laten gaan naar die vijf krachtlijnen – d.i.: met zo weinig mogelijk ruis vanwege concrete dossiers. Op het niveau van aantal vastgestelde adviezen mag dit blijken uit tabel 1:

	2009-2014	2014
krachtlijn klimaat en energie	17%	15%
krachtlijn duurzaam hulpbronnengebruik	5%	12%
krachtlijn klassieke milieuthema's	11%	12%
krachtlijn biodiversiteit en ecosystemen	15%	34%
krachtlijn governance	21%	27%
CONCRETE DOSSIERS	31%	0%

Voor zover we het aantal vastgestelde adviesbladzijden als graadmeter kunnen nemen voor de inhoudelijke aandacht die raadspartners wensen te besteden aan de onderscheiden krachtlijnen – over het geheel genomen vertegenwoordigt elke bladzijde immers een gemiddelde hoeveelheid redactie-, onderhandelings- en naleestijd – is 2014 bovendien het eerste

werkjaar waarin de vijf krachtlijnen ongeveer een gelijke aandacht verkregen, zoals blijkt uit tabel 2:

Tabel 2: omdeling aantal vastgestelde adviesbladzijden over vijf krachtlijnen, samen met, als zesde, concrete dossiers (voor 2009-2014 gaat het om 4216 blz.)		
	2009-2014	2014
krachtlijn klimaat en energie	30%	18%
krachtlijn duurzaam hulpbronnengebruik	4%	16%
krachtlijn klassieke milieuthema's	9%	20%
krachtlijn biodiversiteit en ecosystemen	14%	25%
krachtlijn governance	22%	21%
CONCRETE DOSSIERS	20%	0%

- [1] Een belangrijke verklaringsgrond voor de evolutie naar een meer evenwichtige verdeling over de krachtlijnen ligt bij de daarop gerichte prioritering. Hier moet er gewezen worden op het eerste "product" van de Minaraad in 2014, met name het eigen jaarprogramma. Dit jaarprogramma 2014 (advies 2014|001) werd, zowel wat betreft de prospectieve beschrijving als wat de eigen werkvoorstellen aangaat, opgebouwd omheen de vijf voormelde krachtlijnen. In dit jaarprogramma werd bovendien voor het eerst expliciet een meerjarenperspectief geïntroduceerd, dat tot uitdrukking gebracht werd door uitvoerig in te gaan op de voor het Vlaamse Gewest relevante elementen uit het Europese 7de Milieu-Actie-Programma – wat werd vastgesteld op 20 november 2013 als wetgevend document dat ook de Lidstaten bindt (zie *Decision of the European Parliament and of the Council on a General Union Environment Action Programme to 2020 "Living Well, within the Limits of our Planet"*, 2012/0337, LEX 1388).

Een verklaringsgrond van een andere orde – maar aansluitend bij het idee meer gericht te gaan prioriteren – is de expliciete beslissing van de Minaraad om zo weinig mogelijk overleg- en adviesenergie meer te laten wegsijpelen naar "concrete dossiers": dossiers waarin advies gevraagd wordt over een te nemen administratieve beslissing waarbij concrete belangen van met naam en toenaam gekende rechtspersonen aan de orde zijn. De grens die hiermee getrokken wordt is vanzelfsprekend enigszins vloeiend – zo worden bv. afzonderlijke ministeriële besluiten inzake de bescherming van individuele soorten niet in deze definitie getrokken, terwijl dit ook relatief concrete dossiers zijn.

Halverwege 2013 heeft de Raad beslist om van dan af adviesvragen over erkenningsaanvragen over concrete natuurreservaten slechts nog te beantwoorden met een brief, waarin de inbreng van de daarin geïnteresseerde raadspartners zonder meer zou worden samengebracht. Voor het overige zijn er in 2013 en 2014 nauwelijks of geen adviesvragen gesteld geweest in verband met andere mogelijke concrete dossiers: erkennings-

beslissingen over bosgroepen, regionale landschappen of milieuverenigingen, evenmin als adviesvragen over bv. subsidiedossiers inzake omvangrijke investeringen in kaaimuren of geluidsactieplannen bij concrete agglomeraties. Adviesvragen inzake concrete plan-m.e.r.'s beantwoordt de Minaraad sinds lang niet meer.

Hierna volgt nu een overzicht van alle adviezen die de Minaraad gegeven heeft in 2014, gerangschikt per krachtlijn, en telkens voorzien van een korte inhoudelijke duiding. De referenties en vindplaats van deze adviezen wordt meegegeven in een overzichtslijst, in bijlage bij het jaarverslag.

2.1.2 Klimaat- en energiebeleid

(a) Klimaatbeleid

- [2] In de eerste plaats kan gemeld worden dat de Minaraad zijn sinds 2009 ingestelde traditie verdergezet heeft, met name om elk jaar een strategische doorlichting op te maken van het lopende internationale klimaatbeleid, en hierover te adviseren. Op de raadszitting van 3 juli 2014 stelde de Raad een unaniem advies vast over **het multilaterale, Europese en Vlaamse klimaatbeleid** (Advies 2014|030). Dit advies was gebaseerd op een uitgebreide oriëntatienota – met een beschrijving van de stand van zaken op alle niveaus – en was er op gericht om, zoals de wettelijke taakstelling luidt, bij te dragen tot het vormen van een beleidsvisie. Voor de Minaraad was het essentieel dat het mondiale geaggregeerde ambitieniveau van de mitigatiedoelstellingen – zoals moet worden vastgelegd in het in 2015 te bereiken Klimaatakkoord – voldoende zou zijn om de gemiddelde wereldwijde temperatuuroptuename te beperken tot 2°C t.o.v. het pre-industriële niveau. Aansluitend hierbij besteedde de Minaraad in zijn advies heel wat aandacht aan de Europese bijdrage aan dit beoogde mondiale klimaatakkoord. Wat het Vlaamse niveau aangaat, pleitte de Minaraad voor structurele interne emissie-reducerende maatregelen, vooral in de mobiliteits- en gebouwensector. Tot slot, en nieuw t.o.v. de vorige adviezen, benadrukte de Minaraad in dit advies ook het belang van de lokale en maatschappelijke dynamiek rond klimaatbeleid die zich langzaam maar zeker ontwikkelt.
- [3] Tijdens het voorbereidingsproces van dit advies, werd ook meegewerkt aan het advies dat de FRDO voorbereidde en op 27 mei 2014 vaststelde over de concretisering van de **transitie van België naar een koolstofarme maatschappij** in 2050 – met aanbevelingen over de *governance* die daartoe vereist zal zijn (Advies 2014|022). Dit advies werd overigens niet alleen onderschreven door de Minaraad (op 22 mei 2014), maar ook door de SERV, de Brusselse ESRBHG en RLBHG, evenals door de CESW en CWEDD. In hun gezamenlijke advies beklemtoonden de Raden dat coördinatie tussen de verschillende federale en regionale Belgische instanties van essentieel belang zou zijn om voldoende interne samenhang te bekomen in het

transitiebeleid gericht op de overgang naar een koolstofarme samenleving. De raden vonden bovendien dat er gewaakt moest worden over een samenhang tussen dit transitiebeleid en de maatregelen gericht op het aanpakken van andere uitdagingen.

- [4] Aansluitend bij de topic van het klimaatbeleid kan hier gewezen worden op het advies dat de Minaraad op 24 april 2014 vaststelde over de wijziging van het besluit van 15 juli 2011 tot uitvoering van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de diepe ondergrond en tot wijziging van diverse besluiten, met het oog op het invoegen van nadere regels over de **geologische opslag van koolstofdioxide** (Advies 2014|014). De Minaraad vond het positief dat de Vlaamse Regering hiermee het initiatief genomen had om de implementatie van de Richtlijn 2009/31/EG in Vlaamse regelgeving af te ronden. Voor de Minaraad bleef CCS evenwel vooral een overbruggings-technologie, vermits een geslaagd klimaatbeleid gestoeld zal zijn op CO₂-emissiereducties, energie-efficiëntie en op hernieuwbare energie. In Vlaamse context zou CCS, volgens de Minaraad, waarschijnlijk relevant zijn voor die industriële sectoren die de benodigde CO₂-emissiereducties niet zonder CCS kunnen realiseren. CCS moet daarom gekaderd worden in het industrieel beleid van Vlaanderen: het wetenschappelijk onderzoek over CCS in Vlaanderen zou mede daarop gericht moeten worden.

(b)Energiebeleid

- [5] Wat energiebeleid betreft, stelde de Minaraad in de eerste plaats op 20 februari 2014 het advies vast over het ontwerp van besluit tot wijziging van diverse besluiten inzake leefmilieu (in hoofdzaak: VLAREM), over de omzetting van sommige bepalingen uit de Richtlijn Energie-efficiëntie (Advies 2014|007). De focus lag op de **energieaudit** – als strategisch instrument om het energiebesparingspotentieel in kaart te brengen en zo de basis te vormen voor concrete ingrepen. Een andere item betrof de kostenbatenanalyse voor **warmtebenutting**; wat dat betreft werd aanbevolen om toe te voegen dat de nodige begeleidende maatregelen getroffen zouden worden om de kosteneffectief bevonden kansen voor warmtekrachtkoppeling ook daadwerkelijk te implementeren. Dit advies werd mee onderschreven door de SERV en de SALV.
- [6] De Minaraad begaf zich op een meer proactief niveau met zijn advies op eigen initiatief over het actieplan energie-efficiëntie en gebouwenrenovatie (Advies 2014|012) – een advies dat betrekking heeft op de uitvoering van de Richtlijn energie-efficiëntie. Met dit advies gaf de Minaraad mede invulling aan de wettelijke taakstelling bij te dragen tot het vormen van een beleidsvisie. Volgens de Minaraad was er grote nood aan een **ambitieuzer en effectiever energie-efficiëntiebeleid**, gebaseerd op een grondige evaluatie van het gevoerde beleid, met nauwe betrokkenheid van alle sta-

keholders. Naar het voorbeeld van landen zoals Denemarken of Duitsland, pleitte de Minaraad voor een strategie en een grootschalig energierenovatieprogramma voor gebouwen, gebaseerd op volgende stappen: onderzoek waarom rendabele investeringen niet gebeuren, los de barrières op, stimuleer innovatie, herbekijk de financiële instrumenten, zorg dat waardevolle ontwikkelingen verder verspreid worden en zorg voor kwaliteitsbewaking in de bouwketen.

- [7] Wat energiebeleid betreft sloot de Minaraad op 9 december 2014 het jaar af met een "reflectie" naar aanleiding van de **Beleidsnota Energie 2014-2019** (advies 2014|040), die op 24 oktober ingediend was bij het Vlaams Parlement. De Minaraad vond het positief dat de transitie naar een nieuw energiesysteem centraal gesteld werd, en steunde de benadering om deze transitie te baseren op een langetermijnvisie en een maatschappelijk draagvlak – wat moet uitmonden in een Energiepact. De Raad herinnerde in dit verband aan de Europese doelstelling om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2050 met 80 tot 95% te verminderen t.o.v. 1990. De Minaraad apprecieerde het dat energie-efficiëntie een topprioriteit werd gemaakt, en stelde vast dat de beleidsvoornemens op het vlak van gebouwen in lijn met wat de Minaraad eerder heeft gevraagd: een grootschalig energierenovatieprogramma, naar het voorbeeld Denemarken, Nederland en Duitsland. Wat het stimuleren van energie-efficiëntie in ondernemingen aangaat, herhaalde de Minaraad zijn kritiek over de energiebeleidsovereenkomsten (EBO) met de energie-intensieve industrie. De Minaraad vond de aangekondigde energienorm voor energie-intensieve bedrijven – die erop gericht is dat de nettarieven niet hoger zouden liggen dan in de buurlanden – haaks staan op de nood aan *incentives* tot energiebesparing. Ook bij de aangekondigde afschaffing aan van de 100 kWh gratis stroom vroeg de Raad om in de tariefzetting, naast een capaciteitscomponent, ook een kWh gerelateerde component te behouden, met het oog op een prijsprikkel voor energiebesparing. Op vlak van hernieuwbare energie steunde de Minaraad de verhoogde aandacht voor groene warmte en restwarmte, waarbij de Raad wees op de noodzaak om concrete, ambitieuze doelen voorop te stellen, ook in het belang van de investeringszekerheid. De werkgeversorganisaties VOKA, UNIZO en Boerenbond onthielden zich bij dit advies.

2.1.3 Duurzaam hulpbronnengebruik

- [8] In de eerste plaats moet gewezen worden op het strategische advies, dat de Minaraad op eigen initiatief uitbracht op 19 juni 2014, met als titel: "*naar een transversaler, sluitend en rechtvaardig **duurzaam materialenbeleid***" (Advies 2014|024). Met dit advies gaf de Minaraad mede invulling aan de wettelijke taakstelling bij te dragen tot het vormen van een beleidsvisie. De Raad stelde hierin vast dat het materialenbeleid op een kruispunt staat als gevolg van globale en beleidsmatige ontwikkelingen,

wat het nodig maakt om dit materialenbeleid verder te verdiepen in relatie tot grondstoffenbeleid en industrieel beleid: naar een meer circulaire economie. De Minaraad bestempelde het bestaande Materialendecreet als een goede aanzet voor een duurzaam materialenbeleid, maar stelde dat er werk zou gemaakt moeten worden van het wegwerken van versnippering en verkokering. De Raad suggereerde om het bestaande – en op zich goede instrumentarium – aan te vullen met een aantal vernieuwende benaderingen: *roadmapping*, 4E-model, duurzaam aankoopbeleid, onderwijs-, vormings- en werkgelegenheidsbeleid, evenals handleidingen voor het onderzoek van kwetsbaarheid t.o.v. grondstoffenschaarste van onze bedrijven en bedrijfssectoren. De Raad pleitte er tot slot voor om het Vlaams Materialenprogramma verder te zetten, maar vroeg om het verder bij te sturen en zo tot een motor te maken voor de uitrol van een Vlaams duurzaam materialenbeleid.

- [9] Voor het overige besprak de Minaraad drie plannen of programma's die verband houden met materialenbeleid. Een eerste advies betrof het ontwerp preventieprogramma "**Duurzaam materialenbeheer in de bouwsector 2014-2020**" (Advies 2014|011). De Minaraad vond het ontwerp beleidsprogramma een stuk integraler dan zijn voorganger, maar vroeg om meer prioriteit te geven aan de twee vernieuwende thema's, met name "*dynamisch (ver)bouwen*" en "*Materiaalprestaties van gebouwen meten en verbeteren*". De Raad drong er op aan om snel een pragmatisch evaluatie-instrument te ontwikkelen inzake dynamisch bouwen, en vroeg om de mogelijkheid te onderzoeken van een materiaalinventaris na afwerking van nieuwbouw. Hierbij merkte de Raad wel op dat deze instrumenten impact kunnen hebben op de financiële haalbaarheid van bouwen en vroeg daarom om de kost van de inzet van deze instrumenten telkens af te wegen tegen de baten. Tot slot suggereerde de Raad om de opname te overwegen van een zesde thema, met name "*interactie met andere beleidsvelden*", met als werkvelden "*fiscaliteit optimaliseren*", "*juister en efficiënter ruimtegebruik*" en "*voldoende organisatie en vorming voorzien*".
- [10] Een tweede op een plan betrokken advies werd gegeven op 3 juli 2014, over het voorontwerp van **tweede algemeen delfstoffenplan** (Advies 2014|028). Hierbij werd er tevredenheid uitgedrukt over het feit dat er bij de opmaak van dit voorontwerp rekening gehouden is met vorige advisering over dit thema en werden de uitgangsprincipes van zelfvoorziening voor Vlaanderen en van lokaal gebruik van lokale grondstoffen mee ondersteund. Wel werd er vastgesteld dat dit voorontwerpplan, voor zijn feitelijke inschattingen, rekening gehouden had met concrete initiatieven waarover er reeds startbeslissingen waren genomen, maar waarbij de uitkomst van die procedures nog onzeker was. Dit maakte het onzeker of de feitelijke onderbouwing van dit plan wel klopte. Tot slot werd er ook gevraagd rekening te houden met de implementatie van nieuwe concepten, zoals

“flexibel en dynamisch bouwen” en hergebruik van “gebouwelementen”. Dit advies werd mee onderschreven door de SERV.

- [11] Als derde op een materialenplan gericht advies moet er gewezen worden op het Advies van 20 november 2014 over het ontwerp actieplan Duurzaam **beheer van biomassa(rest)stromen 2015-2020** (Advies 2014|034). In het advies werd er appreciatie uitgedrukt voor drie positieve signalen: het centraal stellen van het cascadeprincipe, de afwegingspoging in verband met het gebruik als materiaal versus het gebruik als energiebron en de kadering van het plan in een Vlaamse strategie en visie inzake bio-economie. Daartegenover stond dat de concretisering van de beleidsvisie duidelijker moest, dat het sturend vermogen ervan verhoogd zou moeten worden, en dat de inspanningen om te komen tot afstemming tussen beleidsdomeinen verdergezet zouden moeten worden. Het vraagstuk werd behandeld hoe er verstandig zou omgesprongen kunnen worden met het cascadeprincipe en er werd dieper ingegaan op de drie materiaalkringlopen die in het ontwerpactieplan werden behandeld evenals op de bijdrage van reststromen aan klimaatbeleid en hernieuwbare energie. Een delegatie van de SALV bereidde dit advies mee voor en de SALV onderschreef mede dit advies; bij het opmaken ervan baseerden de Minaraad en de SALV zich op het in 2013 gegeven strategische advies over *“Duurzaam gebruik van biomassa in een bio-economie”*.

2.1.4 Klassieke milieuthema's

- [12] In de eerste maanden van 2014 bracht de Minaraad een reeks adviezen uit in verband met concrete ontwerpuitvoeringsbesluiten. Een eerste hiervan was het advies van 23 januari 2014 over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende bijkomende **algemene en sectorale voorwaarden voor GPBV-installaties** (Advies 2014|004), dat mee onderschreven werd door de SALV en de SERV. Het te bespreken ontwerpbesluit – het zgn. VLAREM III – was gericht op de uitvoering van de Europese richtlijn 2010/75/EU inzake industriële emissies (RIE), met name op de invoering van een systeem tot implementatie van BBT (“best beschikbare technologieën”) in GPBV-installaties (“GPBV” staat voor “geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging”). In het advies gaan de Raden in op de m.b.t. VLAREM III gevoerde voorbereidingsconsultatie, het verder te voeren overleg met de sectoren, de nood aan een snelle en gestructureerde doorvertaling van de Europees vastgestelde BBT, de kwestie van het hoog beschermingsniveau versus het gelijke speelveld, en de individuele toetsing (per installatie) van BBT die niet in VLAREM III zijn opgenomen.
- [13] Het Advies van 20 februari 2014 betrof een ontwerpbesluit dat gericht was op wijzigingen van **VLAREM I en II, VLAREBO en VLAREMA** (Advies 2014|005). Dit advies werd opgemaakt op grond van samenwerking tussen

Minaraad en SERV – waarbij het secretariaat van de Minaraad het project "trok". De Raden vroegen om beleidsmaatregelen inzake preventie en hergebruik te implementeren, zoals bv. acties ter aanmoediging van toepassing van hergebruikscriteria bij verkoop van tweedehands EEA tussen particulieren. De Raden vroegen om de aanvaardingsplichten snel in de praktijk om te zetten en om deze in de toekomst te verruimen tot een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. De Raden onderschreven het idee om te komen tot een gemeenschappelijk normenkader voor het vrij gebruik van minerale afvalstoffen als bodem, als bouwstof of in bouwkundig bodemgebruik, maar stelden vast dat er nog geen voldoende draagvlak lijkt te bestaan om een en ander besluitmatig vast te leggen. De Raden ondersteunden de voorgestelde aanpassing van het kwaliteitsgarantiesysteem voor organisch-biologische afvalstoffen, binnen de randvoorwaarde dat het systeem moet werken tegen een aanvaardbare kost, waarbij een kwaliteitsorganisatie nodig blijft. De Raden onderschreven ten slotte het principe van de invoering van een sloopbeheersorganisatie.

[14] Advies van 20 februari 2014 ging over het voorontwerp van besluit tot wijziging van diverse besluiten inzake leefmilieu (de zgn. **Vlarem-trein 2013**), wat betreft een aanpassing aan de evolutie van de techniek en de CLP-verordening (Advies 2014|006). In dit deeladvies gingen de Minaraad, de SERV en de SALV in op het gegeven dat BBT het referentiekader hoort te zijn voor het vaststellen van vergunningsvoorwaarden, en dat er een adequate onderbouwing nodig is in geval het Vlaamse Gewest strengere normen oplegt dan wat op (bv. Europees) niveau wordt vastgelegd. De Raden wezen er op dat de omzetting van de CLP-verordening (gevaarlijke stoffen) een maatschappelijk draagvlak vereist en onder meer vergezeld moet gaan van een brede informatiecampagne. De Raden begrepen, omwille van de "fijn stof"-problematiek in Vlaanderen, het belang van bijkomende bepalingen inzake houtverbranding en verbranding in open lucht, maar hadden wel vragen bij de handhaafbaarheid ervan. De Raden stelden vast dat de erkenningsregeling van MER-coördinator als een verrassing gekomen is voor de sector, ondanks het feit dat de juridische grondslag hier toe van 2002 dateert. De Raden vroegen dan ook om bijkomend overleg en een voorafgaandelijke evaluatie van de m.e.r.-praktijk en -regelgeving. Inzake de wijziging van de lozingsvoorschriften vroegen de Raden of de beslissing over een IBA-verplichting in "collectief te optimaliseren buitengebied" niet zou kunnen overgelaten worden aan de lokale riool- en waterbeheerders.

[15] Een meer specifiek bereik had het advies over de toepassing van **geïntegreerde gewasbescherming door professionele gebruikers** (Advies 2014|016). Dit advies werd voorbereid in SALV-verband en mee onderschreven door de Minaraad op 24 april 2014. De Raden vonden het positief dat de controle op de IPM-beginselen en bestaande lastenboeken zouden

gecombineerd worden en ook dat de richtsnoeren niet in het besluit ondergebracht worden, zodat aanpassingen aan nieuwe technieken en informatie snel uitvoerbaar zijn. Ze vroegen om voor de nodige stabiliteit te zorgen en om de belanghebbenden te betrekken bij aanpassing van de richtsnoeren, op basis van een duidelijke procedure. Ook de controle op de toepassing van de IPM-beginselen en de mogelijkheden tot steun voor zaken die opgenomen zijn in de richtsnoeren, vragen verduidelijking. Maatregelen bij inbreuken moeten proportioneel zijn. De bestuurlijke handhaving inzake IPM moet worden gekaderd in een globale visie op handhaving door de Vlaamse overheid. Een goede wisselwerking en afstemming, onder meer voor inbreuken die onderhevig zijn aan andere wetgeving, met andere betrokken federale en Vlaamse overheidsdiensten blijft noodzakelijk. De Raden vroegen tot slot om na te gaan of de richtlijn voldoende wordt geïmplementeerd voor die professionele gebruikers die geen land- of tuinbouwer zijn.

- [16] Het meest strategische advies binnen de krachtlijn van de klassieke milieu-thema's werd gegeven op het einde van het jaar: het Advies van 18 december 2014 over **de ontwerp stroomgebiedbeheerplannen (SGPB) 2016-2021** (Advies 2014|041). Dit advies werd mee onderschreven door de SALV en de SERV. In de eerste plaats kunnen volgende trefwoorden aangehaald worden: lessen uit de eerste generatie stroomgebiedbeheerplannen zijn geleerd, het gevoerde proces is voor verdere verbetering vatbaar, de mate van bindendheid is onduidelijk, evenals de relatie met de doelen van het Pact 2020, de wijze van afweging en het ambitieniveau van de scenario's wordt te zwak bevonden, het niet bereiken van de goede toestand is een probleem, de juridische consequenties hiervan zijn onuitgekleard, er is nood aan afstemming met het federale beleidsniveau, fosfor is een centrale probleemparameter – met tegenstrijdige opinies betreffende de appreciatie van de rol van het MAP in deze –, er is een uit te bouwen relatie met ruimtelijk beleid evenals met instandhoudingsdoelstellingen, de implementatie van oeverzones en overstromingsgebieden moet bekeken worden, evenals de voorziene herstelprogramma's voor grondwaterlagen.

De Raden gaven ook een uitvoerige bespreking van de maatregelenprogramma, waarbij ze – conform de Kaderrichtlijn Water – pleitten voor het hanteren van het onderscheid tussen basis- versus aanvullend beleid, veel eerder dan het onderscheid tussen “beslist” beleid en bijkomende maatregelen. Er werden een reeks suggesties geformuleerd inzake de gebiedsgerichte maatregelen, en er werd uitvoering ingegaan op de kwestie van de kosteneffectiviteit. De Raden bespraken ook de financiering van deze SGBP, vermits dit een grote uitdaging is – wat gebleken is uit de onvolkomen uitvoering van de vorige SGBP. De Raden formuleerden bezwaren bij de onderbouwing van de haalbaarheidscriteria. Ook bij de verdeling van de kosten van de overheid hadden ze vragen, net zoals bij het gegeven dat

niet alle kosten voor de doelgroepen in rekening zijn gebracht. De Raden drongen aan op een maatschappelijk debat over de financiering en de kostendoorrekening van de maatregelen – iets wat is aangekondigd in het Vlaams regeerakkoord.

2.1.5 Biodiversiteit en ecosysteemdiensten

In 2014 werden er terug een omvangrijke reeks adviezen vastgesteld in verband met “natuurbeleid” – zelfs na de eerder vermelde weglating van de advisering over de concrete reservatendossiers. De trefwoorden “biodiversiteit” en “ecosysteemdiensten” wonnen hierbij aan betekenis, waarbij heerste veeleer naar het strikte natuurbeleid verwijst, en het tweede naar het beleid inzake sectoren met sterke impact op of invloed van natuurwaarden. Vooral bij advisering inzake “ecosysteemdiensten” werd er dikwijls samengewerkt met de SALV.

(a) Biodiversiteit

- [17] Als eerste moet gewezen worden op het advies van 20 november 2014 betreffende de **rapportage in uitvoering van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn** (Advies 2014|036). Met dit advies – waarover meer dan een half jaar gediscussieerd werd – gaf de Minaraad mede invulling aan de wettelijke taakstelling bij te dragen tot het vormen van een beleidsvisie. (1) Wat de rapportage betreft, wees de Minaraad op het belang van het behouden van vergelijkbaarheid tussen de verschillende rapportagejaren, om te kunnen nagaan of er vooruitgang wordt geboekt wat betreft het streven naar het behalen van een gunstige staat van instandhouding. (2) Bij monitoring is niet alleen het gestandaardiseerd verzamelen van de gegevens van belang, maar ook de statistische analyse ervan. Ook dient men een verband te kunnen leggen tussen de beheerevaluatie op terreinniveau en de monitoring op Vlaams niveau. (3) Wat betreft de input van vrijwilligers, staat de Minaraad achter het idee aan om samen te werken met vrijwilligers van verschillende types verenigingen, onder randvoorwaarde van een afdoende kwaliteitscontrole. Bij het instandhoudingsbeleid zelf had de Minaraad als reflectie dat die in de komende zes jaar de nodige financiering zou vereisen. (4) Inzake transparantie en communicatie vroeg de Minaraad aandacht voor het correct informeren van de betrokkenen over de instandhoudingsdoelstellingen en de opvolging ervan. Zowel het ene als het andere is gestoeld op LSVI-tabellen (“lokale staat van instandhouding”): ook hierover dient er een passende dialoog georganiseerd te worden, om te komen tot een goed begrip en een aangemeten draagvlak.
- [18] Aansluitend bij de in 2014 doorgevoerde hervorming van het Natuur- en Bosdecreet – zelf in grote mate voortvloeiend uit het beleid inzake de instandhoudingsdoelstellingen – worden er uitvoeringsbesluiten uitgebracht.

Zo adviseerde de Minaraad op 25 april 2014 over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de **natuurbeheerplannen en de erkenning van reservaten** (Advies 2014|015) – een advies dat mee werd voorbereid en onderschreven door de SALV. Het nieuwe concept "natuurbeheerplan" vervangt alle vroegere beheerplannen, zoals onder meer de "beperkte" en "uitgebreide bosbeheerplannen", en "beheerplannen voor erkende reservaten". Wanneer de natuurbeheerplannen worden ingeschakeld in functie van realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, zullen ze gekoppeld worden aan de managementplannen. De Raden vroegen meer duidelijkheid over de relatie tussen beide instrumenten en over het doel en de functie van de onderscheiden planvormen. De Raden vroegen ook aandacht voor de economische functie van natuur bij het bepalen van de beheerdoelen, en formuleerden meerdere aanbevelingen voor het op punt stellen van de voorgestelde procedures en in verband met een kwaliteitsvolle monitoring- en evaluatiestrategie. Over de wenselijke invulling van het onderscheid tussen de beheerdoelen voor terreinen van type 3 en 4 werd er evenwel binnen de Raden geen consensus gevonden.

- [19] Voor het overige verstrekte de Minaraad een drietal adviezen naar aanleiding van uitvoeringswetgeving in verband met soortenbeleid. Telkens waren er enkele onderliggende kwesties van meer strategische aard. Als eerste werd op 3 juli 2014 geadviseerd over het ministerieel besluit tot vaststelling van de beheerregeling voor de **zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw** aan de Vlaamse kust (Advies 2014|027). De Minaraad was van mening dat de ontwerpbeheerregeling op korte termijn een oplossing zou kunnen bieden voor het probleem van de bereikbaarheid van onnatuurlijke voedselbronnen aan land en de hinder en overlast door dakbroedende meeuwen, op voorwaarde dat de maatregelen simultaan in praktijk zouden worden gebracht. De Raad wees echter op de problematiek van het overmatig voedselaanbod op zee (als basisoorzaak van het probleem), en op de onopgeloste noodzaak aan alternatief broedgebied (als vereiste voor het bereiken of behouden van de goede staat van instandhouding). Er werd geen consensus gevonden over de manier waarop die alternatieve broedplaats nu zou moeten worden ingevuld op korte termijn.
- [20] Een tweede soortenadvies, van 11 september 2014, betrof de **rode lijsten** voor inheemse zoogdieren, inheemse lieveheersbeestjes en inheemse waterwantsen (Advies 2014|031). Gezien zijn samenstelling en taakstelling vond de Minaraad dat hij geen echte rol kon vervullen wat betreft het doen van voorstellen voor de opname, de weglating of het van categorie veranderen van concrete soorten in deze ontwerprijsten. Een toetsing bij de raadsorganisaties betreffende de wetenschappelijke correctheid van de voorgelegde lijsten, leverde dan ook weliswaar enkele kritische vragen, maar geen manifeste fouten op. Beleidsmatig vroeg de Minaraad zich af of er voldoende instrumenten zijn voor het beschermen van de Europeesrech-

telijk te beschermen soorten voor welke, op grond van het Soortenbesluit, geen soortbeschermingsprogramma's kunnen ingesteld worden, en of de in dat verband in het Soortenbesluit gehanteerde "dubbele sleutel" wel werkt als manier om prioriteiten te leggen in soortbeschermingsmaatregelen en/of -programma's. De Raad vroeg om in dat verband de uitvoering van het Soortenbesluit te versnellen, en met name om de in opmaak zijnde programma's te implementeren. De Raad vroeg tot slot om een evaluatie en overlegde en onderbouwde bijstelling van de lijsten in bijlage I van het Soortenbesluit.

- [21] Als laatste soortenadvies was er het briefadvies van 5 december 2014 over het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende een verbod op het gebruik van **warrelnetten en kieuwnetten** in de Vlaamse strandzone ter bescherming van zeezoogdieren (Advies 2014|037). Met dit voorontwerpbesluit wordt voorzien in een oplossing van het probleem van de bijvangsten van – op grond van de Habitatrictlijn strikt te beschermen – bruinvissen, dat verbonden is aan het gebruik van kieuwnetten en warrelnetten door recreatieve vissers in de strandzone. De Minaraad schaarde zich achter deze maatregel, en vond het bovendien positief dat de strandingen en eventuele nog voorkomende bijvangsten verder zouden worden gemonitord. De Minaraad wees evenwel op het belang van het toezicht en de handhaving in het kader van dit verbod, en dit vooral tijdens de eerstvolgende jaren. Daarom zou het belangrijk zijn dat deze problematiek als prioriteit zou worden opgenomen in het handhavingsprogramma van het ANB. Tot slot vroeg de Minaraad om de optie voor het opmaken van een soortenbeschermingsprogramma voor deze soort (of voor zeezoogdieren in het algemeen) open te houden.

(b) Ecosysteemdiensten

De Minaraad heeft een reeks adviezen uitgebracht over maatregelen die eigenlijk verband houden met het beheer van ecosystemen door sectoren die bij het natuurbeleid aangrenzen.

- [22] Als eerste is er het advies van 20 februari 2014 over het ontwerpbesluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering inzake de **bedrijfstoeslagregeling, steunregelingen** en **randvoorwaarden** voor landbouwers (Advies 2014|008). In hoofdzaak behandelde de Minaraad de wijzigingen die er op gericht zijn dat meer landbouwers op het terrein erosiebestrijdende maatregelen zouden nemen. De Minaraad was van mening dat het erosieprobleem belangrijk is – onder meer wegens het verband met overstromingsbeleid en waterzuiveringsbeleid – en dat het beleid nog krachtiger kan. De Minaraad pleitte voor een brongerichte aanpak, conform het vervuiler-betaalt-principe, door de verplichte maatregelen in de randvoorwaarden uit te breiden naar alle erosiegevoelige percelen. Deze maatregel-

len zouden dan wel in verhouding moeten staan tot de mate van erosie, én samen een werkbaar en praktisch lastenboek vormen, rekening houdend met de realiteit van de bedrijfsvoering. De Raad vroeg om deze maatregelen te kaderen in een globaal plan voor de aanpak van erosie, dat zou uitgewerkt moeten zijn tegen 2015, in afstemming met 5de Mestactieplan en de bekkenbeheerplannen.

- [23] Ook op 20 februari 2014 verstrekke de Minaraad advies over het ontwerpbesluit houdende toekenning van **compensatie** aan verschillende actoren en aan gemeenten voor **milieugerelateerde taken**, uitgevoerd door **doelgroepwerknemers** (Advies 2014|009). Algemeen pleitte Minaraad ervoor om de subsidiestelsels inzake groenjobs en minawerkers volledig met elkaar te integreren. Wat de voorliggende vernieuwing betrof, vroeg de Minaraad om de nodige procedurele flexibiliteit in te bouwen met betrekking tot het werkplan en de evaluatie van het rapport nadien. Zo zouden de betrokken organisaties blijven kunnen inspelen op onvoorziene kansen. Het financieringsmodel zou zodanig opgemaakt moeten zijn dat de gemeenten en actoren in staat zouden zijn om de beleidsdoelen van natuur en bos blijvend mee te realiseren. De grootteorde van de financiële compensatie zou dan ook in verhouding moeten staan tot de werkelijke kost en de grootteorde van cofinanciering zou binnen de mogelijkheden van de gemeenten/actor moeten liggen. De Minaraad wees ten slotte op problemen inzake tijdspad en inzake verdeling van de takenpakketten onder de gemeenten, die er toe kunnen leiden dat de gemeenten onzeker zijn over hoeveel arbeidsplaatsen ze zouden kunnen continueren in de onmiddellijke toekomst.
- [24] Daarop volgde er een reeks adviezen inzake ontwerpbesluiten ter uitvoering van het derde Plattelandsprogramma (PDPO III). De strategische nota aan de basis van PDPO III, evenals de maatregelenfiches beheerovereenkomsten binnen het PDPO III, waren reeds het voorwerp van voorafgaand, gezamenlijk advies van de SALV en de Minaraad. Een eerste advies betrof het ontwerpbesluit inzake subsidies voor de uitvoering van **agromilieu- en klimaatmaatregelen (PDPO III)** (Advies 2014|018). Dit advies werd opgemaakt binnen de SALV en op 13 juni 2014 onderschreven door de Minaraad. De Raden vroegen in de eerste plaats om alle lopende verbintenissen uit de vorige periode na te komen tot het einde van de loopperiode. Verder vestigen de Raden de aandacht op het correct uitvoeren van agromilieumaatregelen, het aantal dieren in de maatregel "genetische diversiteit", de mogelijkheid om nog andere eiwithoudende gewassen toe te laten en op de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de subsidie "vezelhennep/vezelvlas". Tenslotte vroegen de Raden aandacht voor de relatie tussen de vergroeningsmaatregelen in pijler 1 en pijler 2 (PDPO).

- [25] Een tweede advies ging over het ontwerpbesluit inzake subsidies voor de **aanplant van boslandbouwsystemen** (Advies 2014|019). Ook deze maatregel kadert in **het PDPO III**, dat uitvoering geeft aan de tweede pijler van het gemeenschappelijk Europees landbouwbeleid en ook dit advies werd opgemaakt binnen de SALV en op 13 juni 2014 onderschreven door de Minaraad. De Raden waren tevreden met de invulling van deze maatregel en bevalen aan om: twee aanpassingen door te voeren in de subsidievoorwaarden, de selectieprocedure te verduidelijken, een duidelijke communicatie over deze maatregel te voeren en, tot slot, een subsidie voor het onderhoud van boslandbouwsystemen te overwegen. De Raden vroegen ook om aan de Europese Commissie verduidelijking te vragen over de term "private grondbezitters".
- [26] Als derde advies in het kader van **PDPO III** werd het advies vastgesteld over het ontwerpbesluit inzake steun aan **investeringen en overnames in de landbouw** (Advies 2014|020). Ook hier werd het voorbereidingsproces getrokken door de SALV en onderschreef de Minaraad het gemeenschappelijk advies op 13 juni 2014. In het algemeen waren de Raden tevreden over de met dit ontwerpbesluit doorgevoerde omzetting van de PDPO-fiches "investeringssteun" en "overnamesteun", maar formuleerden ze nog een aantal bedenkingen met betrekking tot duurzaamheid en de definitie van een landbouwbedrijf. De Raden wezen er op dat de investeringssteun in zijn geheel, op Vlaams en gebiedsniveau, geen stijging van de milieudruk zou mogen veroorzaken. De Raden vroegen om dit principe te integreren in het besluit. De Raden vroegen ook om het *distance-to-target*-principe mee op te nemen als criterium bij het toekennen van een steunpercentage aan een investering. De Raden vroegen verduidelijking bij de definitie van "landbouwbedrijf". Hierbij werd vastgesteld dat er binnen de Raden discussie bleef over het zinsdeel: "*de economische bedrijfsomvang van de activiteiten inzake landbouw is groter dan die van de activiteiten inzake landbouwverbreding*". Een aantal leden meende dat bepaalde bedrijven op die manier onterecht zouden kunnen uitgesloten worden van investeringssteun.
- [27] Als vierde werd op 13 juni 2014 het advies vastgesteld over het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot verlenen van subsidies **beheerovereenkomsten** met toepassing van het Vlaams PDPO, 2014-2020 (Advies 2014|021), eveneens in het kader van PDPO III, in uitvoering van de tweede pijler van het Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid. Het voorbereidingsproces hiervan gebeurde in de Minaraad, en de SALV onderschreef dit advies op 16 juni 2014. De Raden schaarden zich achter de principes van beheervisies en beheergebieden, maar vroegen om volgende aanpassingen door te voeren: voorzie een definitie voor de term "basis-kwaliteit natuur", koppel concretere doelstellingen aan de (sub)maatregelen en beheergebieden, test op ecologische effectiviteit (vb.

vermijd principe van ecologische val) en waak over een goed nabuurschap in functie van de doelen. De Raden vroegen verder opnieuw om een open focus wat betreft in aanmerking komende actoren te behouden. De Raden wezen op het belang van een goede advisering en begeleiding van de betrokken landbouwers, en pleitten voor een integrale, structurele aanpak hiervan. Tot slot wezen de Raden nogmaals op het ontbreken van een aangepast monitoringsysteem en een nulmeting, wat cruciaal is voor de opvolging van de resultaten.

- [28] Aansluitend bij de vorige adviezen, stelde de Minaraad op 19 juni 2004 tot slot ook het advies vast over het Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van voorschriften voor **rechtstreekse betalingen aan de landbouwers** (Advies 2014|023). In tegenstelling tot de vorige adviezen berust deze regeling op pijler 1 van het Europese gemeenschappelijk landbouwbeleid, die grondig hervormd werd om de landbouw toe te laten uitdagingen zoals klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en bodemverarming beter aan te gaan. Met het ontwerpbesluit vulde de Vlaamse Regering de door Europa aan de Lidstaten toegestane bandbreedte in en zette ze hiermee in belangrijke mate de richting uit voor de eventuele verduurzaming van de Vlaamse landbouw in de komende zes jaar. De Minaraad pleitte voor een integere invulling van deze bandbreedte, door ecologische effectiviteit als doel te stellen, wat bereikt kan worden door maatregelen te voorzien die niet alleen inpasbaar zijn in de bedrijfspraktijk, maar bovendien leiden tot een groter bereik en een hogere kwaliteit. In dit licht pleitte de Minaraad voor enkele fundamentele aanpassingen aan het ontwerpbesluit, welke werden vertaald in concrete aanbevelingen. Dit advies werd goedgekeurd mits onthoudingen van Boerenbond, VOKA en Unizo.
- [29] Naast de zaak van de ecosysteemdiensten die aan agrarische bedrijfsvoering verbonden zijn, ging de Minaraad ook uitvoerig in op de ecosysteemdiensten die verband houden met bos. In 2013 werd deze kwestie uitvoerig bestudeerd door de aan de Minaraad verbonden Permanente Werkcommissie Bosbeleid, wat resulteerde in een oriëntatienota en in een briefadvies, van 22 mei 2014, over de **economische functie van het bos in het Vlaamse Gewest** (Advies 2014|017). Met dit advies gaf de Minaraad mede invulling aan de wettelijke taakstelling bij te dragen tot het vormen van een beleidsvisie. Bossen leveren, volgens de Minaraad, vele ecosysteemdiensten, die in meerdere of mindere mate ook in geldtermen kunnen uitgedrukt worden. Omdat deze waarden zo divers zijn, wordt er ook vanuit verschillende perspectieven naar gekeken. De Minaraad was van mening dat een visievorming over de economische functie van bos een meerwaarde kan bieden voor het behoud, de ontwikkeling en de kwaliteit van de Vlaamse bossen. De Minaraad vroeg dan ook om zo'n visie, en vroeg daarbij om de principes van de Europese bossenstrategie als leidraad te ne-

men: (1) duurzaam bosbeheer, vanuit het multifunctionele karakter van bossen; (2) optimalisatie van kansen voor plattelandsontwikkeling, groei en jobcreatie; (3) duurzame productie en consumptie van de door het bos geleverde producten en diensten. Bij deze visievorming zou er volgens de Minaraad ook afstemming gezocht moeten worden met de Europese biodiversiteitsstrategie. De Minaraad wees er ten slotte op dat de realisatie van een dergelijke visie ook een degelijke onderbouwing op basis van voldoende cijfermateriaal zou vereisen.

- [30] Ook in verband met bos gaf de Minaraad op 19 juni 2014 advies over het ontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van 16 februari 2001 tot vaststelling van nadere regels inzake **compensatie van ontbossing en ontheffing van het verbod op ontbossing** (Advies 2014|025). De wijzigingen – die kaderen in het “*plan van aanpak ruimtelijk bedreigde bossen*” van 31 januari 2014 – strekten er toe om, bij ontbossingen groter dan 3ha, enkel nog compensatie *in natura* als mogelijkheid te bieden en om, voor Europeesrechtelijk beschermde bossen, een compensatiefactor “3” te introduceren. De Minaraad kon zich verenigen met deze wijzigingsvoorstellen, maar wees op de kwestie van het mogelijke cumulatieve effect van opeenvolgende, kleinere ontbossingen en vroeg om wat dat betreft de nodige voorzorgen te nemen.
- [31] Aansluitend bij de hiervoor beschreven adviezen inzake landbouw-, plattelands- en bosbeleid, moet er gewezen worden op het advies op eigen initiatief van 18 december 2014 over **bosgroepen en regionale landschappen** (Advies 2014|042). In het kader van de interne staatshervorming zouden de bevoegdheden voor de regionale landschappen en bosgroepen overgedragen worden van de Vlaamse overheid aan de provincies, en op 9 mei 2014 werden, op grond van de artikelen 54 en 54bis uit het gewijzigde natuurdecreet, effectief de bevoegdheden aan de provincies overgedragen voor de erkenning, subsidiëring en opvolging van regionale landschappen en bosgroepen. De Minaraad pleitte voor de goede verderzetting van zowel de bosgroepen als de regionale landschappen. De Minaraad herhaalde zijn vraag naar het opstellen van een Vlaams kader waarbij de contouren van de overdracht naar de provincies zouden worden duidelijk gemaakt, in functie van de Vlaamse prioriteiten die in het natuur- en bosbeleid gelegd worden. De Minaraad suggereerde ten slotte om hiertoe een tijdelijke werkgroep in te stellen, op voordracht van de Minister-President (immers bevoegd voor Onroerend Erfgoed) en de Minister van Omgeving, Natuur en Landbouw.
- [32] Betreffende het jachtbeleid verstrekke de Minaraad twee veeleer organisatorische adviezen. In een advies van 20 november 2014 herhaalde de Minaraad zijn pleidooi voor de oprichting van **een overkoepelende Vlaamse WBE-commissie** en de instelling van een beroepsprocedure (Advies

2014|035). De Minaraad bepleit deze structuren vanuit drie noden. Een eerste argument betrof de nood om bijstand te verlenen bij betwistingen over percelen of overlappings van jachtrechten – daar waar de huidige procedure er meestal toe leidt dat de betwiste percelen uit beider jachtplannen geknipt worden. Een tweede argument verwees naar de mogelijke en wenselijke inbreng van deze commissie met betrekking tot de verhoging van de kwaliteit van de erkenningsaanvragen van WBE's. Een derde argument had betrekking op de ontbrekende beroepsmogelijkheid bij weigering of intrekking van de erkenning van een WBE. De Minaraad wees er op dat de nu bestaande wildbeheercommissie, zoals ingesteld bij art. 41 en 42 van het J.A.B. een veel beperktere samenstelling en taakstelling heeft. De Minaraad zou daarom kunnen aanvaarden dat de taakstelling van de bestaande wildbeheercommissie zou uitgebreid worden tot deze van de gewenste WBE-commissie, op voorwaarde dat de naam, de samenstelling en de werking van deze bestaande commissie zou aangepast worden.

- [33] Tot slot kan, in verband met het ecosysteemdienstenbeheer, het advies van 8 december 2014 aangehaald worden, naar aanleiding van **de wijziging van het Jachtdecreet** (Advies 2014|038). De SALV onderschreef dit advies mede. De basisvaststelling was dat het ging om een decreetwijziging die gericht was op het verlenen van een eerder doorgevoerde wijziging op besluitniveau. In het advies werd ingegaan op de schrapping van de verplichte vijfjaarlijkse herziening van de data van de opening en de sluiting van de jacht, waarbij het voor de Raden niet duidelijk was op wiens initiatief en in functie van welke doelen dit in de toekomst zou gebeuren. Wat dit laatste betreft, stelden de Raden dat het INBO onderzoek zou moeten instigeren, zodat er voor de afzonderlijke jachtwildsoorten beslist zou kunnen worden over de opening of sluiting van de jacht op basis van objectieve gegevens. Voor het overige gingen de Raden onder meer in op de bepaling die een schriftelijke toestemming vereist, bij het neerleggen van een jachtplan en het inperken of uitbreiden van het jachtterrein: Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu gingen akkoord met de voorgestelde wijziging, Hubertusvereniging Vlaanderen, Landelijk Vlaanderen, Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat, Groene Kring en het Vlaams Agrarisch Centrum vroegen daarentegen het behoud van het huidige systeem. Om meer transparantie over de jachtplannen te verkrijgen suggereerden de Raden alleszins om deze ook digitaal ter beschikking te stellen. Daarenboven vroegen de Raden om in het decreet een bepaling toe te voegen die de eigenaars van een grond machtigt om de naam van de desbetreffende jager op te vragen.

2.1.6 Regelgeving en bestuurskwaliteit

- [34] Voor wat regelgeving en bestuurskwaliteit aangaat werd als eerste op 23 januari 2014 het advies vastgesteld over de conceptnota betreffende de

integratie van de plan-m.e.r. in planprocessen van ruimtelijke ordening (Advies 2014|002) – een voorbode van de omgevingsplanning. Met dit advies gaf de Minaraad mede invulling aan de taakstelling bij te dragen tot het vormen van een beleidsvisie; het advies werd mee onderschreven door de SERV. Beide Raden drukten er hun waardering voor uit dat zij in een vroege fase om advies gevraagd werden middels een conceptnota – die weliswaar zeer algemeen gebleven. De Raden onderschreven de uitgangspunten van de conceptnota – het streven naar één geïntegreerd, iteratief en participatief proces – maar pleitten ook voor een optimalisatie van de m.e.r.-praktijk in Vlaanderen, wat een evaluatie vereist van de huidige praktijk en regelgeving. De Raden stelden dat het beter zou zijn om eerst de Europees verplichte plan-m.e.r. en passende beoordeling te integreren in de ruimtelijke ordening, om dan in een later stadium andere effectbeoordelingen te integreren. Tot slot suggereerden de Raden om ook in de procedurebepalingen van beleidsplannen die niet het kader vormen voor vergunningverlening voldoende garanties in te bouwen, zodat een gedegen effectbeoordeling kan plaatsvinden.

[35] Ook op 23 januari 2014 kwam er een advies over het **ontwerpbesluit** tot wijziging van diverse besluiten **n.a.v. de evaluatie van het Milieuhandhavingsdecreet** (Advies 2014|003). Ook dit advies werd mee onderschreven door de SERV. Als eerste waren de Raden positief over het voorstel om over te stappen van een jaarlijks naar een vijfjaarlijks milieuhandhavingsprogramma, waarbij ze wel aandacht vroegen voor een afstemming van de milieuhandhaving op de systematiek van de omgevingsvergunning. Wat de taakverdeling aangaat tussen de gewestelijke en de lokale toezichthouders, pleitten de Raden ervoor om de middelen van de gemeentelijke en provinciale samenwerkingsovereenkomsten, die nu wordt herbestemd voor een versterking van het handhavingsbeleid op Vlaams niveau, in te zetten voor programmatische handhaving van klasse 2-inrichtingen. Inzake het instrument van de bestuurlijke dwangsom onderschreven de Raden de nood aan een testperiode, waarin de gewestelijke toezichthouders ervaring zouden opdoen. Op grond hiervan zou er een kader kunnen worden uitgewerkt dat een uniforme toepassing zou verzekeren, zodat de dwangsombevoegdheid nadien uitgebreid zou kunnen worden naar de lokale toezichthouders. De Raden erkenden tot slot dat een depenalisering mogelijkheden zou bieden met het oog op een betere handhaving van het milieubeheerrecht, maar ze waren van mening dat die zou moeten gebeuren op basis van een duidelijke beleidslijn; ze suggereerden hiertoe een aantal criteria.

[36] In zijn advies over de **ontwerpbesluiten ter uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet** (Advies 2014|010), pleitte de Raad voor een harmonisering tussen de verschillende planvormen van onroerend erfgoedbeleid en natuurbeleid, en voor afstemming tussen de processen die de verschillende beleidsvelden inzetten om tot plannen te komen. Op het niveau van

de beheerplannen is er verdere afstemming nodig op het vlak van termijnen, titel en financiering. Daarnaast merkte de Raad op dat het systeem van toelatingsplichten kan leiden tot fricties tussen Vlaamse regelgeving en Europese verplichtingen. Bovendien bestaat het risico dat eigenaars, gebruikers, natuur- en bosbeheerders door het systeem van toelatingen hun sectorale verplichtingen niet meer kunnen nakomen of hun rechten niet meer kunnen uitoefenen. Ten slotte wees de Raad op het feit dat de voorgestelde procedures langer en zwaarder worden dan momenteel het geval is en ze niet in verhouding staan ten opzichte van de vooropgestelde doelstellingen.

- [37] Op 10 april 2014 bracht de Minaraad advies uit over het **ontwerpbesluit betreffende de landinrichting** (Advies 2014|013), dat de procedures vastlegt voor de inzet en organisatie van de instrumentenkoffer uit het landinrichtingsdecreet. Het advies werd mee onderschreven door de SALV. De Raden waren van mening dat het ontwerpbesluit in belangrijke mate zou kunnen bijdragen aan een betere sturing en afstemming van het landinrichtingsbeleid. Wel meenden de Raden dat er meer over- en doorzicht nodig zou zijn bij de vele initiatieven die in het platteland genomen worden, en dat er grotere betrokkenheid nodig is bij de fase van de startnota's. Om het ontwerpbesluit verder op punt te stellen formuleerden de Raden veertien aanbevelingen, onder meer over de definities, de inzet en organisatie van de instrumenten, de inspraak en de effectinschatting, de bepalingen over de vergoedingen en de evaluatie van het decreet. De Raden vroegen ook om te onderzoeken of welke indieningstermijn realistisch is voor de aanvraag van een vergoeding, en welke de passende minimumleeftijd zou zijn voor het instrument bedrijfsstopzetting. Verder zou het toetsingskader voor de inrichtingsnota's moeten uitgebreid worden en zouden er extra elementen moeten meegenomen worden in de zesjaarlijkse evaluatie. Tot slot vroegen de Raden om ook betrokken te worden bij de uitwerking van het concept beheerovereenkomsten.
- [38] Op 19 juni 2014 bracht de Minaraad advies uit over het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende **complexe projecten** (Advies 2014|026). Dit advies werd mee onderschreven door de SERV en de SALV. De Raden stelden vast dat de inhoud van het definitief goedgekeurde decreet complexe projecten slechts minimaal afwijkt van het voorontwerp van decreet waarover ze adviseerden: er is maar in beperkte mate rekening gehouden met hun advies hierover, dat toch wel een aantal kritische bedenkingen bevatte. In het advies over het ontwerpbesluit formuleerden de Raden een opmerkingen over volgende kwesties: (1) De koppeling tussen het formele en het informele proces. Het informele overlegproces dat conform de routeplanner wordt toegepast zal bepalend zijn voor de mate waarin het decreet effectief zal leiden tot het sneller en beter realiseren van belangrijke investeringspro-

jecten. De Rade vroegen dat de procesnota zou worden opgesteld bij het begin van de verkenningsfase en dat deze actief zou worden bekendgemaakt voor of bij de startbeslissing. (2) De transparantie van het proces. De Raden vroegen dat er antwoord zou worden gegeven op de vraag of de startbeslissing al dan niet moet worden beschouwd als een aanvechtbare administratieve rechtshandeling. (3) De advisering over en de inhoud van een voorkeurs- en projectbesluit, waarbij er op moest worden gewaakt dat er niet zou worden geraakt aan de doelstellingen en inhoudelijke verplichtingen zoals vastgelegd in de sectorale regelgeving.

[39] Het advies over de **krijtlijnen voor een geïntegreerd grond- en pandenbeleid** (advies 2014|029) werd opgemaakt binnen de SARO, en op 3 juli 2014 mee onderschreven door de Minaraad. De raden stelden vooreerst vast dat er tot op dat moment, om onduidelijke redenen, nog altijd geen grond- en pandenbeleidsplan door de Vlaamse Regering was goedgekeurd. De Raden vonden het van cruciaal belang om na te gaan waarom het proces tot opmaak van een grond- en pandenbeleidsplan zo moeizaam verloopt. De raden stelden verder vast dat de krijtlijnennota sterk de nadruk legde op een slagkrachtig instrumentarium om gebiedsgericht en geïntegreerd tot realisaties te komen. De raden vonden het positief dat zou worden ingezet op een intern optimaliseringstraject ter ontsluiting, afstemming en coördinatie van het bestaande instrumentarium, maar benadrukten dat deze instrumentele oefening niet zou losgekoppeld kunnen worden van het debat over een globale inhoudelijke visie op het grond- en pandenbeleid, waarbij de afstemming en koppeling met het ruimtelijk beleid essentieel zou zijn.

[40] Over advies over het **ontwerpbesluit bij het decreet omgevingsvergunningen** werd eveneens opgemaakt in de schoot van de SARO, met onder meer ook SALV en SERV als betrokken adviesraden; het advies werd op 25 september 2014 mee onderschreven door de Minaraad (Advies 2014|032). De raden vonden het positief dat met voorliggend ontwerpbesluit invulling werd gegeven aan de operationalisering van de omgevingsvergunning. Tegelijk benadrukten de Raden dat er nog enkele onduidelikheden bestonden: (1) de VLAREM I indelingslijst met een verduidelijking van de mate van declassering, (2) de wijzigingsbepalingen met betrekking tot bestaande besluiten, in het bijzonder in relatie tot de nieuwe titel V van het DABM; (3) de procedure tot omzetting van milieuvergunningen van bepaalde naar onbepaalde duur; (4) de inhoud van een vergunningsaanvraag; en (5) de modaliteiten van de rapportage door de gemeenten, provincies en Vlaamse overheid. Verder wezen de Raden op enkele kritische succesfactoren voor de operationalisering van de omgevingsvergunning. Achtereenvolgens gingen de raden in op het belang van een duidelijke, coherente en transparante bevoegdheidsverdeling, een duidelijk toepassingsgebied van de vereenvoudigde vergunningsprocedure, de uitbouw van een

evenwichtige en geïntegreerde adviesverlening en van informeel en formeel overleg.

- [41] Advies van 14 oktober 2014 over het voorontwerp van **decreet** houdende bepalingen **tot begeleiding van de begroting 2015** (Advies 2014|033). In het advies behandelde topics betreffen de belastingvermindering voor de eigen woning, de wijzigingen aan de milieuheffingen in uitvoering van het Materialendecreet, de wijzigingen aan de heffingstarieven in verband met de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, de wijzigingen inzake het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost evenals de financiering van de Vlaams Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG). Boerenbond, UNIZO en VOKA onthouden zich bij het advies wegens gelijkaardige werkzaamheden die in SERV-verband zijn verricht
- [42] Tot slot moet gewezen worden op het advies op eigen initiatief van 9 december 2014 over **de Beleidsnota Omgeving 2014-2019** (Advies 2014|039), dat vooral aanbevelingen bevatte inzake bestuurskwaliteit. Samen met het eerder vermelde advies over de Energiebeleidsnota werd ook met dit advies invulling gegeven aan de taakstelling "reflecties" aan te leveren bij "beleidsnota's". De Minaraad drukte zijn steun uit voor volgende beleidsvoornemens: (1) de vergroening van de economie; (2) het Vlaanderen op weg zetten naar een kringlooeconomie, (3) de voorgenomen evolutie naar een koolstofarm Vlaanderen, (4) het internaliseren van de externe milieukosten, (5) kernversterking als principe voor de ruimtelijke ordening en (6) het samenvoegen van Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening tot het beleidsdomein Omgeving. Wat dit laatste betreft, raadde de Minaraad aan om, naar analogie met de zgn. Commissie Bocken, een groep deskundigen en academici in te schakelen, en hierbij voldoende betrokkenheid van het middenveld te garanderen. Voor het overige vroeg de Raad verduidelijking inzake de lange-termijn-doelstellingen die men in Vlaamse context beoogt. Als tweede vroeg de Minaraad zich af hoe de afstemming met andere beleidsdomeinen zou worden gerealiseerd, vanuit de vaststelling dat er in verschillende beleidsnota's een aantal moeilijk verzoenbare intenties vervat zijn. Tot slot was het voor de Minaraad niet altijd duidelijk welke doelen men zou willen realiseren tegen het einde van de legislatuur. Wettelijk is het zo dat deze legislatuurdoelstellingen weergegeven moeten worden in het milieubeleidsplan, maar als MINA5 niet meer zou fungeren als meerjarenplan – zoals het geval lijkt te zijn – waar gaan de concrete doelstellingen van het omgevingsbeleid dan aan de orde zijn? De werkgeversorganisaties VOKA, UNIZO en Boerenbond onthielden zich bij dit advies.

2.2 Oriënterende studies en evenementen

De Minaraad gaf niet alleen via enkele van de hiervoor vermelde adviezen invulling aan de wettelijke opdrachten om bij te dragen tot het vormen van een beleidsvisie, of om de maatschappelijke ontwikkelingen te volgen en te interpreteren. De Minaraad nam of ondersteunde in 2014 een aantal initiatieven die aan de raadsleden en aan geïnteresseerden oriëntatie moesten verschaffen bij zich aandienende ontwikkelingen.

2.2.1 VLEVA-hoorzitting Grieks voorzitterschap – 7 februari

Zoals bij elk inkomend EU-voorzitterschap organiseerde het Vlaams Europees Verbindingsagentschap (VleVa) en de Minaraad gezamenlijk een infosessie over de energie- en milieuprioriteiten van het komende Europese voorzitterschap. Op de bijeenkomst van 7 februari werden de prioriteiten van het Griekse voorzitterschap doorgenomen – zoals gebruikelijk gepresenteerd door Marjan Decroos en Jan Haers, beide dpt. LNE. Bovendien werd er ingegaan op het luchtkwaliteitspakket van de Europese Commissie. Thomas Verheye (Europese Commissie, DG Milieu) gaf een uiteenzetting over de commissievoorstellen; Steven Lauwereins, van het Vlaamse dpt. LNE, gaf inzicht in de Belgisch/Vlaamse standpuntvorming in dit dossier. Afsluitend volgde er een panelgesprek.

2.2.2 Oriëntatienota “economische functie van het bos” – 20 februari

De Minaraad had reeds in zijn jaarprogramma 2013 een project op eigen initiatief ingeschreven, met name over de economische en ruimtelijke aspecten van het bos. Het doel was te komen tot een oriëntatienota en/of advies dat onderschreven en vastgesteld kon worden door de Raad. Het voorbereidende werk werd toegewezen aan de Permanente Werkcommissie (PWC) Bosbeleid. De P.W.C. Bosbeleid werkte aan deze oriëntatienota op 20 maart, 6 juni, 5 september, 1 oktober, 29 oktober en 10 december 2013, evenals op 14 januari, 21 januari en 19 februari 2014.

Om de bespreking te structureren, nam de PWC Bosbeleid de economische functie van het bos en meer specifiek de houtproductie als uitgangspunt. De bespreking van deze houtproductiefunctie werd echter ingevuld aan de hand van een meerdimensionaal kader dat de verbinding moest maken met de andere ecosysteemdiensten van het bosbeleid.

Het resultaat was een ong. 100 blz. tellende nota – met als hoofdauteur Ignace Decancq. De nota bevatte een uitvoerige en zo mogelijk gekwantificeerde beschrijving van de economische functie van het bos, ook in relatie tot de andere functies, en vervolgens een beschrijving van de beleidsin-

strumenten die er momenteel ingezet worden ter bevordering van deze functievervulling. De nota sloot af met een discussie van de maatschappelijke en beleidsmatige knelpunten die er in de loop van het proces opgemerkt werden in verband met de goede functievervulling van het bos in Vlaanderen.

De oriëntatienota werd gepubliceerd als bijlage bij advies 2014|017, maar bindt op zich de raadsleden niet.

2.2.3 VLEVA-hoorzitting Italiaans voorzitterschap – 2 juli

Ook dit evenement was gericht op de energie- en milieuprioriteiten van het inkomende voorzitterschap. Naast de gebruikelijke bespreking van de prioriteiten van het aankomende Italiaanse EU-voorzitterschap, werd bij deze gelegenheid Jos Delbeke uitgenodigd, die een terugblik gaf op vijf jaar klimaat- en energiebeleid. Hierna volgde er een paneldebat.

2.2.4 Oriëntatienota “stand van zaken klimaatbeleid” – 3 juli

Al sinds 2005 spreekt de Minaraad zich uit over het EU- en multilateraal klimaatbeleid in het kader van zijn halfjaarlijkse adviezen naar aanleiding van het EU-voorzitterschap. Sinds 2009 brengt de Minaraad jaarlijks een advies uit n.a.v. de VN-klimaattop. De uitgebreide adviezen bestonden telkens uit een beschrijvend en een adviserend gedeelte. Het jaarprogramma 2014 van de Minaraad voorzag in een verderzetting van deze adviezenreeks, met eerst een oriëntatienota en vervolgens een advies.

De aldus in de schoot van het secretariaat voorbereide, ong. 50 blz. tellende, nota – met als auteur Sandra Sliwa – bevatte een uitgebreide beschrijving van de feitelijke stand van zaken (de emissies en doelafstand op internationaal, Europees en Vlaams niveau) en van de onderhandelingen op VN- en Europees niveau. Dit laatste had betrekking op de commissievoorstellen inzake het nieuwe klimaat- en energiepakket, waarbij vooral ook de effectinschatting grondig bestudeerd werd.

De oriëntatienota werd grondig bediscussieerd door de werkcommissieleden, en vervolgens gepubliceerd als bijlage bij advies 2014|030 – maar de nota bindt op zich de raadsleden niet.

2.2.5 Conferentie “luchtkwaliteitsbeleid” – 5 december

Bedoeling van deze conferentie – die werd georganiseerd in samenwerking met het departement LNE en met de vzw ARGUS – was om een overzicht te krijgen in de uitdaging en de stand van zaken van het luchtkwaliteitsbeleid. De inleidende toespraak werd gegeven door Hans Bruyninckx, direc-

teur van het Europees milieuagentschap, waarop er uiteenzettingen volgden over luchtkwaliteitsmodellering (Wouter Lefebvre, VITO), kosten en baten (Bob Nieuwejaers, LNE), en gezondheidsimpact (Ben Nemery, KUL). In de namiddag waren er twee werksessies, met enerzijds het Europese luchtkwaliteitsbeleid, en anderzijds het lokale luchtkwaliteitsbeleid. De dag werd afgesloten met een toespraak van Omgevingsminister Schauvliege.

3 Organisatie en processen in 2014

3.1 Organisatie van de werking

De adviezen worden vastgesteld in raadszittingen; de agenda van de raadszittingen wordt bepaald op vergaderingen van het dagelijks bestuur; de adviesontwerpen worden opgemaakt door het secretariaat, en besproken in de schoot van werkcommissies, waarbij een belangrijk deel van deze voorbereidingsactiviteiten gebeurt door middel van overlegvergaderingen; het geheel van de werking is vastgelegd in het huishoudelijk reglement.

Om de werking te optimaliseren, werd het huishoudelijk reglement op 22 mei 2014 bijgesteld door de Minaraad:

- Er werd mandatering mogelijk gemaakt vanwege raadsleden die zich voor een zitting moeten verontschuldigen aan raadsleden die zich wel kunnen vrijmaken;
- Er werd een procedure ingevoerd om spoedadviezen vast te stellen via een schriftelijk, per mail, te voeren besluitvormingsproces;
- De mogelijkheid werd geschapen om het voorzitterschap van werkcommissies te laten waarnemen door secretariaatsleden;
- De bepalingen inzake het financieel beheer werden aangepast aan de geldende regelgeving.

3.2 De plenaire Minaraad in 2014 en het voorzitterschap

De plenaire Minaraad, waar de adviezen vastgesteld worden en alle overige eindbeslissingen in raadsverband worden genomen, bestaat in principe uit 24 stemgerechtigde leden – dit is: 24 “zetels”, met doorgaans telkens effectieve leden en plaatsvervangers (verdere uitleg in **Bijlage 1**). De raadsamenstelling van 2014 is tot stand gekomen op basis van een besluit van de Vlaamse regering van 20 december 2013 (voor de raadssamenstelling van 2014, zie **Bijlage 2**).

De Minaraad vergaderde twaalf keer in 2014. Dit beantwoordt kwantitatief aan de bepaling van het huishoudelijk reglement, artikel 3.1., met name dat de Raad minstens maandelijks samen moet komen, uitgezonderd tijdens de zomermaanden: dit impliceert dat er minstens tien maal per jaar moet worden vergaderd. In 2014 gingen er in augustus en oktober geen raadsvergadering door; daarentegen gingen er in april en september telkens twee raadszittingen door.

De gemiddelde aanwezigheidsgraad per raadszitting bedroeg vorig jaar circa 14 raadsleden. De gemiddelde aanwezigheidsgraad werd onder meer omlaag getrokken door de inzet van een spoedzittingen op 10 april en 11 september. Dit neemt niet weg dat er een aantal ledencategorieën zijn waarvan de aanwezigheidsgraad buitengewoon laag is (voor de aanwezigheidsstatistiek, zie **bijlage 3**).

De voorzitter wordt jaarlijks uit de raadsleden door de Vlaamse Regering gekozen. In 2014 fungeerde mevr. Lieze Cloots (BBL- Bond Beter Leefmilieu) als voorzitter van de Minaraad, op basis van de in bijlage 1 beschreven beurtrol. Vanaf 1 januari 2015 nam mevr. Iris Penninckx (Boerenbond) de fakkel over.

3.3 Het Dagelijks Bestuur in 2014

De agendabepaling van de raadszittingen en het coördineren van de activiteiten van de werkcommissies gebeurt door het Dagelijks Bestuur. Het bestaat, naast de voorzitter, uit acht personen, die geselecteerd worden onder de raadsleden op een wijze die analoog is aan de hiervoor vermelde beurtrol. Het Dagelijks Bestuur kwam in 2014 elf keer samen – doorgaans twee weken voor de raadszitting. De vergaderingen van het dagelijks bestuur kenden een regelmatige deelname van de bestuursleden.

Aangestipt moet worden dat het Dagelijks Bestuur op 21 november een afzonderlijke dag uittrok om zich te beraden over de planning van 2015. Deze discussiedag werd opgebouwd vanuit de vijf voormelde krachtlijnen, waarbij er telkens vertrokken werd bij een lange-termijn prognose.

3.4 De werkcommissies in 2014

3.4.1 De “gewone” werkcommissies

Het voorbereiden van de ontwerpadviezen en de opvolging van beleidskwesties gebeurt binnen de werkcommissies. Deze – gewone – werkcommissies zijn – in tegenstelling tot de permanente werkcommissies (zie hierna) – in hoofdlijnen representatief voor de raadssamenstelling. Ze behandelen alle voorontwerpadviezen, vooraleer ze, als ontwerp, naar de plenaire raad vertrekken voor vaststelling. Elke werkcommissie wordt bijgestaan door minstens één lid van het secretariaat.

In 2014 werd de werking van de gewone werkcommissies sterk vereenvoudigd, door nog slechts twee centrale werkcommissies in te zetten als hoofdmotor van de adviesvoorbereiding van de Minaraad: enerzijds de samenvoeging van de Werkcommissie Strategie en *Governance*, de Werkcommissie Milieuhygiëne en de Permanente Werkcommissie Duurzame ontwikkeling, in een “Verenigde Werkcommissie”, met een regelmatige ke-

ten van donderdagochtendvergaderingen, anderzijds de Werkcommissie Open Ruimte, die alle aspecten i.v.m. natuur, bos en platteland behandelde, in een reeks vergaderingen op de eerste donderdagnamiddagen van de maand.

Het voorzitterschap van de eerstgenoemde werkcommissie werd gedragen door Jan Verheeke, secretaris van de Minaraad – deze werkcommissie vergaderde 37 maal in 2014. Het voorzitterschap van de tweede werkcommissie werd gedragen door Walter Roggeman – deze werkcommissie vergaderde 12 maal in 2014 (voor de concrete lijst van bijeenkomsten van deze twee werkcommissies, zie **Bijlage 3**).

Hierbij moet aangestipt worden dat een deel van deze commissievergaderingen niet plaatsvonden in de schoot van de Minaraad, maar wel bij andere adviesraden waarmee samengewerkt werd inzake een concreet adviesproject, en waarbij deze adviesraad de adviesvoorbereiding “trok”. In dat geval wordt de voorbereiding gedaan in de werkcommissie van die adviesraad, maar worden de leden van een van de twee hiervoor vermelde werkcommissies mee uitgenodigd – vanuit hun perspectief en vanuit het perspectief van de adviesvaststelling door de Minaraad, kunnen deze bijeenkomsten dus aangemerkt worden als werkcommissieactiviteit.

3.4.2 Permanente werkcommissies in 2014

Een Permanente Werkcommissie (PWC) wordt opgericht op grond van het decreet, en heeft een samenstelling die veeleer los staat van de deze van de Minaraad. Het is de bedoeling dat een afzonderlijke sector er vertegenwoordigd wordt of dat een specifiek thema er door specialisten behandeld wordt. Zo zijn er wettelijk ingestelde PWC's voor het natuurbeleid, het bosbeleid, het jachtbeleid, het binnenvisserijbeleid, natuur- & milieueducatie (NME) en voor duurzame ontwikkeling. Adviesonderwerpen die inhoudelijk aansluiten bij taak van PWC, moeten eerst binnen die commissie bediscussieerd worden, vooraleer er een voorontwerp aan de gewone werkcommissie wordt voorgelegd.

In 2014 ontplooiden drie van de zes Permanente Werkcommissies (P.W.C.) een betekenisvolle werking. De P.W.C. Bosbeleid, onder voorzitterschap van prof. Joris Van Acker, vergaderde 10 maal in 2014. De P.W.C. Jachtbeleid, onder voorzitterschap van dhr. Guy Valckx, vergaderde 6 maal in 2014. De P.W.C. Natuurbeleid, onder voorzitterschap van dhr. Walter Roggeman, vergaderde 7 maal in 2014. Deze werkcommissies waren alle inhoudelijk verbonden aan de Werkcommissie Open Ruimte. Voor de concrete lijst van bijeenkomsten van deze twee werkcommissies, zie **Bijlage 3**.

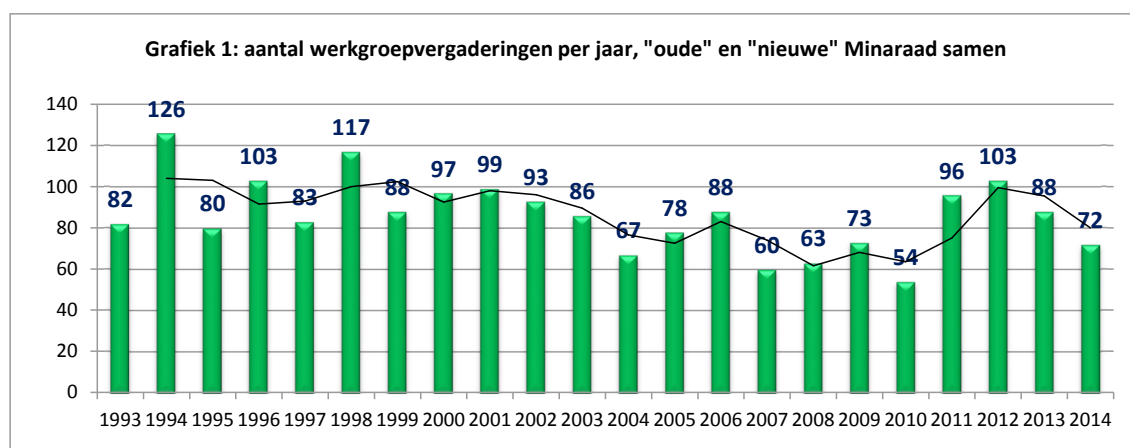
Drie P.W.C.'s hadden geen, of geen zelfstandige, werkcommissieactiviteit in 2014. De P.W.C. Riviervisserij en de P.W.C. Natuur- en Milieueducatie

kwamen niet samen. De P.W.C. Duurzame Ontwikkeling kwam, zoals gesteld, wel samen, maar als onderdeel van de hiervoor vermelde "Verenigde Werkcommissie". De ratio hierachter was dat, als er onderwerpen aan de orde waren in verband met duurzame ontwikkeling, dat dan ook de gewone raadsleden van bij het begin betrokken zouden moeten zijn in de werkzaamheden – het is dan beter iedereen samen in de werkprocessen te betrekken.

3.4.3 "Gewone" en permanente werkcommissies samengenomen

Uit het voorgaande kan er geconcludeerd worden dat 49 werkcommissievergaderingen (37+12 "gewone" werkcommissiezittingen) direct voor de raadsleden relevant waren, terwijl 23 commissievergaderingen (10+6+7 zittingen van P.W.C.'s) in eerste orde toegankelijk waren voor experts.

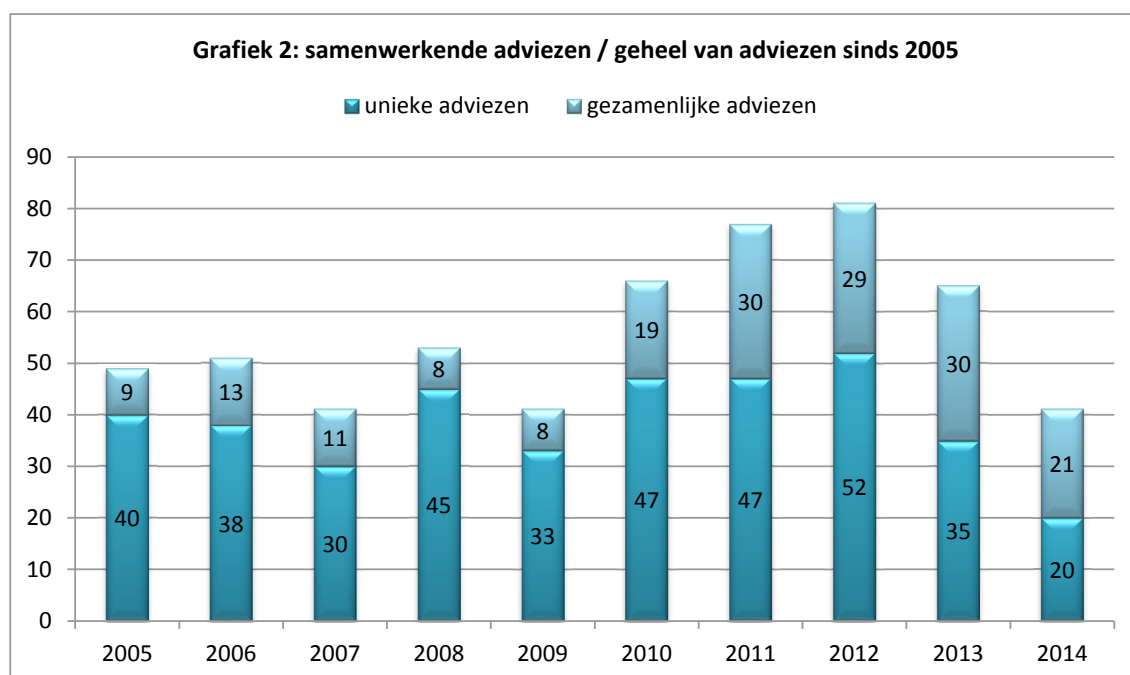
Alles samen gingen er dus 72 vergaderingen van gewone en permanente werkcommissies door met het oog op de voorbereiding van adviezen van de Minaraad. Wat betreft het aantal werkcommissievergaderingen kan 2014 aldus bestempeld worden als een iets kalmer jaar dan wat in de laatste jaren het geval was, wat mag blijken uit **Grafiek 1**.

3.5 Externe werking en samenwerkingsrelaties

De reeds intensieve samenwerking met andere strategische adviesraden werd in 2015 verdergezet. Alles samen werd er samengewerkt met de SALV (15 maal), de SERV (8 maal), de SARO (2 maal) en in de context van een FRDO-proces (1 maal). In totaal werden er 21 van de 41 adviezen in samenwerking met een andere adviesraad opgemaakt. Bij de hiervoor verstrekte samenvattingen van de adviezen wordt er telkens aangegeven wanneer de Minaraad als "trekker" fungeerde, dan wel een in de context van een andere adviesraad getrokken advies mee onderschreef.

Al bij al is 2014 het eerste werkjaar waarin er meer adviezen in samenwerking met andere adviesraden tot stand kwamen dan dat er adviezen uniek door de Minaraad werden uitgebracht – wat mag blijken uit **Grafiek 2**.

Bij deze grafiek en deze gekantelde verhouding moet er wel aan herinnerd worden dat in er in de werkjaren 2010 tot 2013 ook een belangrijk aandeel advieswerk verricht werd in verband met de eerder vernoemde “concrete dossiers” – wat in 2014 afgebouwd is geworden. Dit maakt niet alleen dat het totale aantal adviezen van die jaren hoger ligt, maar ook dat het aandeel adviezen dat uniek door de Minaraad werd uitgebracht, in die werkjaren proportioneel hoger lag.

In 2014 zette de S.A.R. Minaraad ook, zoals vermeld, de samenwerking verder met het VLEVA (Vlaams Europees Verbindingsagentschap), met het oog op de zesmaandelijkszitting inzake de milieuaspecten van het aflopende en inkomende Europees voorzitterschap.

Tot slot met aangestipt worden dat de relatie met de EEAC (*European Environment and Sustainable Development Advisory Councils*) hersteld werd. Dit leidde er toe dat er op 16-17 oktober deelgenomen werd aan een door de Hongaarse Adviesraad voor Duurzame Ontwikkeling georganiseerde conferentie over de sociale dimensie van duurzame ontwikkeling, evenals aan de algemene vergadering van die organisatie.

3.6 Financieel verslag

Sinds 1 juni 2009 is de Minaraad een rechtspersoon en is hij onderworpen aan het besluit van de Vlaamse Regering van 21 mei 1997 betreffende een geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering voor de Vlaamse openbare instellingen. De Minaraad moet daarom jaarlijks zijn jaarrekening voor 31 maart neerleggen bij het departement Financiën en Begroting van de Vlaamse Overheid dat o.a. instaat voor het goedkeuringsproces en voor de overmaking van de rekeningen, door de Minister van Financiën en Begroting, aan het Rekenhof.

Sinds 2011 werkt de Minaraad samen met een extern boekhoudkantoor, met het oog op de eerste controle en afsluiting van de rekeningen en opmaak van het financieel jaarverslag. Boekhoudkantoor Uyttendaele uit Aalst haalde de opdracht binnen voor een periode van vier jaar (boekjaren 2011-2012-2013-2014). Het kantoor controleerde dan ook de rekeningen van de Minaraad van het boekjaar 2014 en maakte mee de eindejaarsverrichtingen en correctieboekingen op, overliep en analyseerde de budgettering in verhouding met de uitgaven en bracht hiervan verslag uit. De definitieve jaarrekening werd opgesteld. Op grond hiervan werd, in uitvoering van artikel 5 van de Wet van 24 december 1993, het rapporteringssjabloon in Excel ingevuld.

Voor het jaar 2014 bedroeg de werkingsdotatie €1.278.000. Aanvankelijk werd €1.291.000 voorzien, maar dit bedrag werd in het kader van een bezuinigingsronde verminderd. De dotatie voor 2014 bedroeg dus een fractie minder dan deze van 2013 (i.e. €1.280.000).

Ook in 2014 werd de grootste kostenpost van de Minaraad gewijd aan personeelskosten (voor een overzicht van de samenstelling van het bij de Minaraad actieve secretariaat, zie **Bijlage 4**), met name €818.087,45. De overige grote uitgavencategorieën hadden betrekking op de huur van het gebouw (€120.334,87), de werkingskosten (€144.618,11) en de investeringen (€32.334,94).

De Minaraad sloot het jaar af met een boekhoudkundig overschot van €269.275,24. Het positieve saldo op 31 december 2014 werd mee overgedragen naar 2015.

Colofon

Datum adviesvraag	NVT
Naam adviesvrager + functie	NVT, NVT
Rechtsgrond van de adviesvraag	Decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische advieraden, art. 19.
Adviestermijn	Af te handelen voor 15 mei van het erop volgende werkjaar
Samenwerking	NVT
Overlegcommissie	Dagelijks Bestuur
Vergaderingen: soort + datum	2 april 2015, vervolgens schriftelijke procedure

Het Decreet van 18 juli tot regeling van de strategische adviesraden bepaalt, in artikel 19, :*"Een strategische adviesraad brengt elk jaar verslag uit van zijn werkzaamheden. Dit jaarverslag wordt voor 15 mei van het volgende jaar verzonden aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement."*

Het huishoudelijk reglement van de Minaraad bepaalt, in artikel 12: *"Het dagelijks bestuur is ook bevoegd voor het ontwerpen van het in artikel 19 van het SAR-decreet vermelde jaarverslag."*

Bijlage 1. De Minaraad als instelling

Oorsprong en wettelijke omgeving

De Strategische Adviesraad Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (S.A.R. Minaraad) is gestoeld op het decreet van 30 april 2004 – dat een bijkomende titel XI invoerde in het Decreet van 5 april 1995 inzake algemene bepalingen voor het milieubeleid, inzake strategische advisering.

De gelijknamige rechtsvoorganger van de Minaraad was al in 1991 opgericht als adviesorgaan van de Vlaamse Regering, en werd met dat decreet van 2004 afgeschaft. Deze metamorfose paste binnen de logica van de na de eeuwwisseling doorgevoerde administratieve hervorming “Beter Bestuurlijk Beleid” (BBB). Op 1 juni 2009 trad het bewuste wijzigingsdecreet in werking.

Naast de bepalingen van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen voor het milieubeleid, is de structuur en de werking van de Minaraad in hoofdzaak nog onderworpen aan het Decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden, het Decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof, en het Besluit van de Vlaamse regering van 13 januari 2006 houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse Overheid.

Taakstelling

De kerntaak van de Minaraad bestaat in het uitbrengen van adviezen “*vanuit het oogpunt van de doelstellingen en de beginselen, geformuleerd in art. 1.2.1.*” van het Decreet van 5 april 1995 houdende Algemene Bepalingen voor het Milieubeleid. Daarnaast verwachten de beleidsmakers van de Minaraad ook dat de Raad bijdragen levert tot het vormen van een beleidsvisie over het milieubeleid of over het milieuaspect van duurzame ontwikkeling. Verder moet de Raad onder meer de maatschappelijke en -beleidsontwikkelingen volgen en interpreteren op de verschillende relevante niveaus.

Van haar kant is de Vlaamse Regering ertoe verplicht om advies in te winnen over: (1) de voorontwerpen van decreet die het milieubeleid aanbelangen; (2) de voorontwerpen van decreet die tot andere beleidsdomeinen behoren en aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor het milieu; (3) de ontwerpbesluiten van de Vlaamse Regering die het milieubeleid aanbelangen én van strategisch belang zijn. Het is echter aan de Vlaamse Regering zelf om te bepalen welke besluiten van strategisch belang zijn.

Samenstelling

De Minaraad telt 24 stemgerechtigde leden, die benoemd worden voor een periode van vier jaar – waarna er een algehele hersamenstelling volgt.

De wettelijke samenstelling van de adviesraad ziet er als volgt uit:

- a) Er zijn 18 vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld:
 - i) acht zetels voor de milieuverenigingen;
 - ii) zes zetels voor de sociaaleconomische organisaties die ook in de SERV vertegenwoordigd zijn;
 - iii) twee zetels voor de organisaties verbonden aan de open ruimte;
 - iv) twee zetels voor de socioculturele organisaties die belangen van consumenten en gezinnen vertegenwoordigen;
- b) Er zijn twee zetels voor de organisaties van de Vlaamse steden & gemeenten en de Vlaamse provincies;
- c) Er zijn vier zetels voorbehouden voor onafhankelijke deskundigen milieu- en natuurbeleid.

Bij de vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en van de lokale overheden wordt er telkens ook een plaatsvervanger aangeduid.

Voorzitterschap

Het is de Vlaamse Regering die de voorzitter verkiest uit de raadsleden, en dit gebeurt jaarlijks. Wat dat betreft heeft de Vlaamse regering in 2009 een beurtrol ingesteld, aan de hand van een achtjarige cyclus. Afwisselend leveren de milieuverenigingen, de sociaaleconomische organisaties en de organisaties verbonden aan de open ruimte de voorzitter volgens het volgende patroon: (1) milieubeweging: de jaren 2010, 2012, 2014 en 2016; (2) sociaaleconomische organisaties: de jaren 2011, 2013 en 2015; (3) organisaties verbonden aan de open ruimte: het jaar 2017.

Werking

De werking van de S.A.R. Minaraad is, voor zover niet bepaald in de hiervoor vermelde decreten en besluiten, vastgelegd in een huishoudelijk reglement, dat vastgesteld werd door de Raad op 24 juni 2010.

Hoofdzaak is dat de plenaire raadsvergadering steeds de eindbeslissingen neemt over adviezen en andere naar buiten te brengen documenten. Beslissingen worden zo mogelijk genomen met unanimiteit; in geval er geen consensus wordt bereikt, worden de tegengestelde opinies in het advies genoteerd. De Raad heeft ook de restbevoegdheid voor het geheel van de taakstelling van de Minaraad, en ziet toe op de wijze van uitoefening van gedelegeerde taken.

De agendabepaling van de raadszittingen en het coördineren van de activiteiten van de werkcommissies gebeurt door het Dagelijks Bestuur. Het bestaat uit negen personen, die geselecteerd worden onder de raadsleden op een wijze die analoog is aan de hiervoor vermelde beurtrol. Het Dagelijks Bestuur vergadert minstens tienmaal per jaar en beslist, in tegenstelling tot de Raad, steeds met unanimititeit.

Het voorbereiden van de ontwerpadviezen en de opvolging van beleidskwesties gebeurt binnen de werkcommissies. Ze staan in principe onder leiding van een door de Raad aangeduide werkcommissievoorzitter en zijn samengesteld uit raadsleden, plaatsvervangende raadsleden en door hen aangeduide experts. Elke werkcommissie wordt bijgestaan door minstens één lid van het secretariaat.

Op grond van het oprichtingsdecreet bestaan er bovendien, sinds januari 2011, de zes permanente werkcommissies (PWC's). Er is een PWC voor het natuurbeleid, het bosbeleid, het jachtbeleid, het binnenvisserijbeleid, natuur- & milieueducatie (NME) en voor duurzame ontwikkeling. Het aantal leden per PWC is beperkt tot 16 personen. De Vlaamse Regering duidt de ene helft van de commissieleden aan op basis van hun specifieke deskundigheid en op grond van hun specifieke representativiteit voor het onderwerp dat binnen de PWC behandeld zal worden. De andere helft wordt benoemd door de Vlaamse Regering op voordracht van de Minaraad zelf. Adviesonderwerpen die inhoudelijk aansluiten bij taak van de Permanente Werkcommissie, worden eerst aan de Permanente Werkcommissie voorgelegd.

Bijlage 2. Lijst van de raadsleden in 2014

Tabel 3. De aanvangssamenstelling van de Minaraad in 2014

Effectieven	Plaatsvervangers
Maatschappelijke partners – milieubeweging	
1. Sara Van Dyck (BBL)	Mathias Bienstman (BBL)
2. Lieze Cloots (BBL)	August Feyen (BBL)
3. Jeroen Gillabel (BBL)	Freek Verdonckt (BBL)
4. Erik Grietens (BBL)	Nicolas Brackx (BBL/VogelB)
5. Walter Roggeman (NP)	Benno Geertsma (NP)
6. Wim Van Gils (NP)	Esther Castermans (NP-)
7. Nathalie De Snijder (NP)	Frederik Mollen (NP)
8. Annelore Nys (NP)	Jos Gysels (NP)
Maatschappelijke partners – sociaaleconomische organisaties	
9. Piet Vanden Abeele (UNIZO)	Nele Cattoor (UNIZO)
10. Steven Betz (VOKA)	Carolien Poeleyn (VOKA)
11. Iris Penninckx (Boerenbond)	Leen Franchois (Boerenbond)
12. Bert De Wel (ACV)	Sandra Rosvelds (ACW)
13. Pieter Verbeek (ABVV)	Bart Neyens (ABVV)
14. Suzanne Kwanten (ACLVB)	Brecht Van Roey (ACLVB)
Maatschappelijke partners – verbonden aan de ruimte	
15. Philippe Casier (LV)	Marleen Van der Velden (LV)
16. Yves Lecocq (HVV)	Marc Coussement (VVHV)
Maatschappelijke partners – socio-culturele organisaties	
17. Daniëlle Van Kalmthout (GB)	Pieter Ledeganck (GB)
18. [niet ingevuld]	[niet ingevuld]
Organisaties die steden, gemeenten en provincies vertegenwoordigen	
19. Evi Herelixha (VVP)	Peter Gorlé (VVP)
20. Steven Verbanck (VVSG)	Karen Alderweireldt (VVSG)
Onafhankelijke deskundigen	
21. Kris Bachus	
22. Marc De Pauw	
23. Ignace Schops	
24. Marc Carpels	

In de loop van 2014 werden er een aantal vervangingen voorgesteld. Voor het ABVV zou Bart Neyens vervangen worden door. Voor VOKA zou Carolien Pouleyn vervangen worden door Ellen Vanassche. Voor BBL/Natuurpunt zouden Nathalie De Snijder, Jeroen Gillabel, Jos Gysels en Annelore Nys vervangen worden door resp. Krien Hansen, Rob Buurman, Laurie Braet en Anke Geeraerts. Deze vervangingen kenden evenwel nog geen besluitmatige verankering, wat maakt dat deze nieuwe leden op raads- en commissievergaderingen toegelaten worden als expert.

Bijlage 3. Lijst van overleg- en procesmomenten

De Minaraad zelf kwam in 2014 twaalf maal in plenaire zitting samen, met name op 23 januari, 20 februari, 20 maart, 10 en 24 april, 22 mei, 19 juni, 3 juli, 11 en 25 september, 20 november en 18 december. De aanwezigheden worden hierna weergegeven in **Tabel 4**:

	23 januari	20 februari	20 maart	10 april (spoedzitting)	24 april	22 mei	19 juni	3 juli	11 september (spoedzitting)	25 september	20 november	18 december	totaal
Maatschappelijke partners – milieubeweging													
BBL	1	1	1		1	1	1	1		1	1	1	10
BBL	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	11
BBL	1	1	1				1						4
BBL	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12
Natuurpunt	1			1	1	1			1	1	1	1	8
Natuurpunt	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12
Natuurpunt			1										1
Natuurpunt	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	11
Maatschappelijke partners – sociaaleconomische organisaties													
UNIZO	1	1	1		1	1	1		1	1	1	1	10
VOKA	1	1	1		1	1	1	1	1	1			9
Boerenbond	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12
ACV	1	1	1		1	1		1			1		7
ABVV	1	1	1		1	1	1	1		1	1	1	10
ACLVB	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1		10
Maatschappelijke partners – verbonden aan de ruimte													
LV	1	1	1	1	1		1	1		1	1	1	10
HVV	1	1				1	1		1	1		1	7
Maatschappelijke partners – socio-culturele organisaties													
Gezinsbond													0
NN													0
Organisaties die steden, gemeenten en provincies vertegenwoordigen													
VVP													0
VVSG	1												1
Onafhankelijke deskundigen													
Bachus	1						1	1			1		4
De Pauw		1	1										2
Schops		1											1
Carpels													0

De Werkcommissies Milieuhygiëne en de Werkcommissie Strategie & Governance hadden in de loop van 2014 veelal gezamenlijke vergadering, waarin de adviesvoorbereiding voor vier van de vijf krachtlijnen ter harte werd genomen. De bijeenkomsten hadden plaats op 10, 15, 16 en 29 januari, 6, 13, 18 en 27 februari, 6, 17, 20 en 27 maart, 7, 10 en 29 april, 8, 15 en 27 mei, 5, 12, 19 en 26 juni, 28 augustus, 4, 11 en 25 september (dit laatste twee opeenvolgende zittingen met ander onderwerp en andere samenstelling), 9 en 30 oktober, 6, 13 en 27 november, evenals 4, 9, 11 en 17 december. Alles samen 37 bijeenkomsten, waarbij overigens ook dikwijls de leden van de P.W.C. Duurzame Ontwikkeling waren geïnviteerd.

De Werkcommissie Open Ruimte had de eindverantwoordelijkheid voor de krachtlijn "biodiversiteit en ecosystemen", en stond mee in voor de afhandeling van de voorstellen van de P.W.C.'s Natuurbeleid, Bosbeleid en Jachtbeleid. Deze werkcommissie kwam samen op 9 en 29 januari, 6 februari, 6 maart, 10 en 22 april, 8 mei, 5 en 11 juni, 9 oktober, 6 november en 4 december. Alles samen dus 12 bijeenkomsten.

De Permanente Werkcommissie Bosbeleid kwam in 2014 tien maal samen, en dit op 14 en 21 januari, 19 februari, 27 maart, 23 april, 28 mei, 4 juli, 30 september, 28 oktober en 2 december. Aan de orde waren de opmaak en de afwikkeling van de Oriëntatienota en het advies met betrekking tot de economische functie van het bos, evenals, onder meer, de toekomst van de bosgroepen.

De Permanente Werkcommissie Natuurbeleid kwam in 2014 zeven maal samen, en dit op 28 februari, 4 april, 9 mei, 6 juni, 1 juli, 29 augustus en 28 november. De adviezen in verband met biodiversiteitsbeleid werden over het algemeen hier doorgesproken.

De Permanente Werkcommissie Jachtbeleid vergaderde zes maal in 2014, met name op 27 mei, 1 juli, 9 september, 7 oktober, 18 november en 2 december.

Bijlage 4. Samenstelling secretariaat in 2014

De administratieve, logistieke en inhoudelijke ondersteuning van de raadswerking gebeurt door het secretariaat van de S.A.R., dat, sinds de invoering van het personeelsplan, in principe 10 personeelsleden telt.

In de loop van 2014 namen Luc Goeteyn en Ignace Decancq, als inhoudelijke medewerkers, afscheid van het secretariaat van de Minaraad. Luc Goeteyn was voorheen evenwel reeds geruime tijd gedetacheerd naar een ministerieel kabinet. Op hetzelfde niveau werd, aan het einde van het jaar, Pieter Noens aangeworven.

Aan het einde van 2014 was de feitelijke samenstelling van het secretariaat dan ook als volgt:

- Secretaris: Jan Verheeke, algemene coördinatie.
- Adviseurs en adjuncten van de directeur:
 - ir. Dirk Uyttendaele, klassiek milieubeleid;
 - ir. Francis Noyen, klassiek luchtkwaliteitsbeleid, energiebeleid;
 - Kathleen Quick, biodiversiteit en ecosystemen;
 - Sandra Sliwa, klimaatbeleid, regelgeving en bestuurskwaliteit;
 - Pieter Noens, materialenbeleid, duurzame ontwikkeling.
- Hoofddeskundige, deskundige en hoofdmedewerker:
 - Gwenn Van Acker, *office manager*;
 - Katelijne Symens, informatie- en documentatiebeheer;
 - Jurgen Sleewaegen, boekhouding, logistiek en ICT.

Bijlage 5. Lijst van adviezen in 2014

- Advies 2014|002, van 23 januari 2014, over de conceptnota betreffende de opmaak van een wetgevend kader voor de integratie van de plan-m.e.r. en andere effectbeoordelingen in planprocessen van ruimtelijke ordening.
[Klik hier voor het advies.](#)
 - Advies 2014|003, van 23 januari 2014, over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten n.a.v. de evaluatie van het Milieuhandhavingsdecreet.
[Klik hier voor het advies.](#)
 - Advies 2014|004, van 23 januari 2014, over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende bijkomende algemene en sectorale voorwaarden voor GPBV-installaties.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|005, van 20 februari 2014, over Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning, het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2007 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering en de bodembescherming en het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|006, van 20 februari 2014, over het voorontwerp van besluit tot wijziging van diverse besluiten inzake leefmilieu, wat betreft een aanpassing aan de evolutie van de techniek en de CLP-verordening.
[Klik hier voor het advies.](#)
 - Advies 2014|007, van 20 februari 2014, over het ontwerp van besluit tot wijziging van diverse besluiten inzake leefmilieu, wat betreft de aanpassing aan de evolutie van de techniek en aan de CLP-verordening.
[Klik hier voor het advies.](#)
 - Advies 2014|008, van 20 februari 2014, over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2005 tot instelling van een bedrijfstoeslagregeling en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers en tot toepassing van de randvoorwaarden.
[Klik hier voor het advies.](#)
 - Advies 2014|009, van 20 februari 2014, over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende toekenning van compensatie aan verschillende actoren en aan gemeenten voor milieugerelateerde taken, uitgevoerd door doelgroepwerknemers.
[Klik hier voor het advies.](#)
 - Advies 2014|010, van 20 februari 2014, over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerendgoeddecreet van 12 juli

2013.

[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|011, van 20 maart 2014 over het ontwerp preventieprogramma "Duurzaam materialenbeheer in de bouwsector 2014-2020".

[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|012, van 20 maart 2014, over het actieplan energie-efficiëntie en gebouwenrenovatie.

[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|013, van 10 april 2014, over het voorontwerp van besluit van de VR betreffende de landinrichting.

[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|014, van 24 april 2014, over het voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van 15 juli 2011 tot uitvoering van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de diepe ondergrond en tot wijziging van diverse besluiten, met het oog op het invoegen van nadere regels over de geologische opslag van koolstofdioxide.

[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|015, van 24 april 2014 over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van reservaten.

[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|016, van 24 april 2014, over de toepassing van geïntegreerde gewasbescherming door professionele gebruikers.

[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|017, van 22 mei 2014, over de economische functie van het bos in het Vlaamse Gewest.

[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|018, van 19 juni 2004 over het verlenen van subsidies voor de uitvoering van agromilieu- en klimaatmaatregelen (PDPO III).

[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|019, van 19 juni 2004 over het verlenen van subsidies voor de aanplant van boslandbouwsystemen.

[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|020, van 19 juni 2004 over steun aan investeringen en overnames in de landbouw.

[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|021, van 19 juni 2004 over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot verlenen van subsidies beheerovereenkomsten met toepassing van het Vlaams PDPO, 2014-2020.

[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|022, van 22 mei 2014, over De concretisering van de transitie van België naar een koolstofarme maatschappij in 2050.

[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|023, van 19 juni 2004 over het Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van voorschriften voor rechtstreekse betalingen aan de landbouwers in het kader van het GLB.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|024, van 19 juni 2014, op eigen initiatief: naar een transversaler, sluitend en rechtvaardig duurzaam materialenbeleid.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|025, van 19 juni 2004 over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 februari 2001 tot vaststelling van nadere regels inzake compensatie van ontbossing en ontheffing van het verbod op ontbossing.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|026, van 19 juni 2014, over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014, betreffende complexe projecten.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|027, van 3 juli 2014, over het ministerieel besluit tot vaststelling van de beheerregeling voor de zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw aan de Vlaamse kust.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|028, van 3 juli 2014, over het voorontwerp van tweede Algemeen Oppervlaktedelfstoffenplan (AOD2).
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|029, van 3 juli 2014, over de krijtlijnen voor een geïntegreerd grond- en pandenbeleid.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|030, van 3 juli 2014, over het multilaterale, Europese en Vlaamse klimaatbeleid.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|031, van 11 september 2014, betreffende de ontwerpen van rode lijsten voor inheemse zoogdieren, inheemse lieveheersbeestjes en inheemse waterwantsen.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|032, van 25 september 2014, over het ontwerpbesluit tot uitvoering van het decreet omgevingsvergunningen.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|033, van 14 oktober 2014, over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|034, van 20 november 2014, over het ontwerp Actieplan Duurzaam beheer van biomassa(rest)stromen 2015-2020.
[Klik hier voor het advies.](#)

- Advies 2014|035, van 20 november 2014, voor de oprichting van een overkoepelende Vlaamse WBE-commissie en de instelling van een beroepsprocedure.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|036, van 20 november 2014, betreffende de rapportage in uitvoering van art. 17 van de Habitatrichtlijn en art. 12 van de Vogelrichtlijn.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|037, van 5 december 2014, over het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende een verbod op het gebruik van warrelnetten en kieunetten in de Vlaamse strandzone ter bescherming van zeezoogdieren.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|038, van 8 december 2014, over de wijziging van het Jachtdecreet.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|039, van 9 december 2014, over de Beleidsnota Omgeving 2014-2019.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|040, van 9 december 2014, over de Beleidsnota Energie 2014-2019.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|041, van 18 december 2014, over de ontwerp stroomgebiedbeheerplannen 2016-2021.
[Klik hier voor het advies.](#)
- Advies 2014|042, van 18 december 2014, over bosgroepen en regionale landschappen.
[Klik hier voor het advies.](#)

Bijlage 6. Lijst van tabellen en grafieken

Tabellen

Tabel 1 – omdeling aantal vastgestelde adviezen over vijf krachtlijnen, samen met, als zesde, concrete dossiers – p. 4.

Tabel 2 – omdeling aantal vastgestelde adviesbladzijden over vijf krachtlijnen samen met, als zesde, concrete dossiers – p. 5.

Tabel 3 – de aanvangssamenstelling van de Minaraad in 2014 – bijlage 2, p. 38.

Tabel 4 – aanwezigheden op raadszittingen in 2014, bijlage 3, p. 39.

Grafieken

Grafiek 1 – aantal werkgroepvergaderingen per jaar, “oude” en “nieuwe” Minaraad samen – p. 31.

Grafiek 2 – samenwerkende adviezen/geheel van de adviezen sinds 2005 – p. 32.